

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 €

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 €

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 €

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 évi utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség közléseinek visszavételére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, május 4.

A politika kulisszái mögül.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, május 4.

Herczegek, hercegasszonyok járásakor, a múlt héten történt, hogy királyunk két leánya, *Gizella* meg *Mária Valéria* kir. hercegnők betértek *László* Fülöp mester műtermébe. És megeredt a szó:

— *Mein Papá, der Kaiser!* — hangzott németül *Gizella* királyi hercegasszony, míg *Mária Valéria* királyi hercegnő zengzetes magyar nyelven így beszélt a királyról:

— *Jó atyám, a király!*

A mester emlékkönyvébe pedig ekkép került egymás mellé a két magyar királyleány neve:

Erzherzogin Gizella.

Mária Valéria királyi hercegnő.

* * *

A belügyminiszteriumban nagy változás készül.

Szell Ignác belügyi államtitkár a közel jövőben megváltik ettől az állásától és nyugdíjba megy. Utódjául a hirtelen elhunyt *Vadnay* Andor csongrádmegyei főispán volt kiszemelve, a kinek helyét a volt nemzeti pártnak egyik számottevő tagja foglalja el.

* * *

A kereszt dolga az egyetemen mind nagyobb hullámokat ver. A kormány nem

bir ezzel az erős mozgalommal, melynek fiatal vezetői nem lankadnak s napról-napra löbb sikert érnek el. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter teljesen elvesztette a fejét. Fühöz-fához kapkod. Így félhivatalos lapjaiban már a *Pikler*-féle tüntetés után husz órával megíratta, hogy *Kisfaludy* A. Béla rektor betejesztette hozzá az ügyre vonatkozó iratokat és ő már csütörtökön (e hónap második napját értette) abban a helyzetben lesz, hogy *Zichy* Aladárnak interpellációjára válaszolhat. És mi történt? A vizsgálatot a jogkari dékán, mint vizsgálóbiztos e hónap 2-án délután három órakor kezdte meg, pénteken és szombaton folytatta. A vizsgálat, a kihallgatás tehát akkor még nem is kezdődött meg, amikor a félhivatalosok azt írták, hogy *Wlassics* miniszternek már kezében a jelentés. Az egyetemi dolgokban hozandó ítéletet különben *Wlassics* Gyula mint miniszter aligha éri meg.

Különbözik nem olyan dolog ez, amit illatos levélkékkel el lehetne intézni.

A delegációk összehívása.

Hónapok óta úgy emlegetik a delegációk összehívását, mint valami központot, amely körül forognak az osztrák és a magyar politika eseményei.

Körber dr., az osztrák miniszterelnök egyik legnagyobb politikai sikerének tartja, hogy a Reichsrathal a delegációt és a kvóta-deputációt megválasztatta. Erre a sikerre méltán is lehet büszke az osztrák

miniszterelnök, mert — sicuti figura docet — ezen a két választáson kívül (igaz, hogy *Wolffek* ezt is megapellálták), nem is dolgozott egyebet három hónap óta a Reichsrath, mint pofozkodott és gorbáskodott. De ha a delegációt sem tudta volna megválasztani az osztrák parlament, — egyszerűen feloszlatták volna ezt a nem igen tisztelt Házat.

Bár az okozati összefüggés más, de tényleg a magyar képviselőház feloszlata is a delegációk üléséhez függ. *Goluchovszky* és a két miniszterelnök előbb azt tervezték, hogy csak az úszre hivatják össze a delegációt. Ez esetben már júniusban lettek volna a választások. Később azonban tekintettel egyrészt arra a nagyon is figyelembe veendő körülményre, hogy a Reichsrath már megválasztotta a delegátusokat, valamint tekintettel a külpolitikai viszonyokra, azt tanácsolták a koronának, hogy májusra hívja össze a delegációt. Ez az összehívás megtörtént. Ezzel eldőlt a képviselőválasztás ideje is.

*

A delegációkat összehívó legfelsőbb kiziratok a következők:

Kedves gróf Goluchovszky!

A közös ügyek tárgyalása céljából a magyar országgyűlés által az 1867. évi XII törvényczikk alapján az 1901. évre kiküldendő és a birodalmi tanács által az 1867. évi december hó 21-én kelt törvény alapján az 1901. évre megválasztott közösügyi bizottságot, másolatban mellékelt kizirataimmal, folyó évi május hó 20-ára Bécsbe egy-

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Annuska jeggyűrűje.

Irta: Krüger Aladár.

III.

Ninus kapitánya.

Mikor a kis fülbevaló bevégezte elbeszélését, valami különös moraj riasztott rá a hölgyek gyöngéd szívére.

A pityke horkolt egyik sarokban olyan hangosan, akár egy szakaszvezető. Alig tudták álmából felrészegedni.

— Hallja, vitéz ur! Ne rémítgessen itt bennünket ágyubömbölésekkel. Inkább figyelt volna a szép elbeszélésre.

— Mi... micsoda elbeszélésre? Vagy ugy! Hiszen azt hallgattam, nézzék, most is nyitva a fülem, várom a folytatását.

— Bevégezték azt régen. Hanem persze, maga okosabbnak tartotta azalatt szunyókálni. Pedig milyen megható dolog volt.

— Tudom... hallottam. Egy katona megmentette a király leányát s hálából nekiadták feleségül.

— Azt a, éppen. Egy katona elrabolta egy kis leánytól a mi kedves barátónknak, a fülbevalónak a testvérét.

Erre egyszerre kiment az álom a katonagomb szeméből. Nagyot ugrott s haragosan csörömpölve kiáltotta:

— Nem igaz! Azt katona nem tehet! Vagy ha igen, én akkor rögtön följelentem ez-redraporton s várfogságra ítéltetem. A katona vagy lovagias, udvarias, vagy pedig nyársra kell huzni s ugy veretni vele a marsájnecot!

— Igaza van Pityke úrnak, szólt erre a medaille. A katona udvarias és nem rabol mást, mint női szíveket.

— Hehehe! Henczegett a pityke. Onnan rabolunk, a hol kapunk. Hja, már ez így megy nálunk katonáknál; ugy hívják ezt, hölgyeim, hogy katonatempó.

— Nos hát majd mesélek én valamit erről a katonatempóról. Vannak róla sajnós tapasztalataim.

— Magának? Egy jámbor kis medaille-nak? Talán csak magát nem rabolta el valami katona?

— Oh, nem, hanem elrabolta az én kis gazdám lelkét, szívét, boldogságát.

— Katonatempó. Mink hagyják? Mi ostromlunk, hadakozunk s ha megvan a győzelem, visszavonulunk pibenni babérainkra.

— S a vérző szívekre.

— Meg a törött medaillokra, a kik aztán keserves panaszokat tudnak zengeni fájdalomokról.

Ez már kissé erős czélzás volt; a medaille-fedél haragosan hátat fordított a pitykének. Ha világos lett volna, a katonagomb nagyot kacaghatott volna a jeleneten: a kis, fillérmagy-

ságu medaille-fedél lenézi őt, a büszke katonagombot.

De a fülbevaló nem szerette ezt a tulságos csendet. Meg is szólalt csakhamar.

— Ugyan kedves Pityke ur, mint bakafántoskodik? Hagyja a kis medaille-fedelethadd mondja el, a mit akar.

— Én bakafántoskodom? Hiszen egy szót sem szóltam. Kedves medaille nagysám, legyen olyan kegyes, meséljen!

A többiek is nekifogtak a kérdésnek s ezalatt a pityke csöndesen begördült az egyik sarokba s aludni akart. A medaille-fedél pedig sok kérsre megkezdte az elbeszélést:

— Tizennégy éves lehetett a gazdám s Ninusnak hívták. Anyja volt csak, édesatyját elvesztette; hallottam néha mesélni, hogy háborúban esett el s a kis Ninus alig ismerte. Én soha sem láttam, pedig még nem volt kis gazdám 10 éves, mikor hozzá kerültem.

Ninus mamája még mindig igen szép asszony volt; legalább ugy mondták, a kik meglátogattak minket:

— Itthon van a szép mamád, Ninus?

Férfjét valamikor nagyon szerethette s büszke volt rá, hogy csatában esett el.

(— Lehetett is! jegyezte meg a pityke s egyszerre figyelni kezdett. Harcztéren elesni az egyetlen dicsőség, a mi férfit érhet.)

— Akárhányszor elővette az elhunyt-nak csákóját, egy ócska kardbojtyát meg a

behívtam és megbízom önt, hogy az illető előterjesztések megtétele iránt intézkedjék.

Kelt Budapesten, 1901. évi április hónap 28-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Goluchovszky s. k.

Kedves Széll!

A közös ügyek tárgyalására a magyar országgyűlés részéről az 1867. évi XII. törvény cikk értelmében az 1901. évre kiküldendő bizottságot, valamint a birodalmi tanács által az 1867. évi december hónap 21-én kelt törvény alapján az 1901. évre megválasztott bizottságot, a részökre meghatározott teendők elintézése végett, folyó évi május hónap 20-ára Bécsbe ezennel egybehívom.

Midőn ehez képest egyúttal közös minisztériumaimat alkotmányos előterjesztéseik megtételére utasítom, megbízom önt, hogy a magyar országgyűlés bizottságának kiküldése s e bizottság tagjainak egybehívása iránt intézkedjék.

Kelt Budapesten, 1901. évi április hónap 28-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Széll Kálmán, s. k.

Hasonló a Körberhez intézett harmadik kézirat.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 4.

Az ülés elején felolvassák a király kéziratát, mely a *delegációkat összehívja május 20-ára Bécsbe.*

Csütörtökön meg is választják a bécsi delegátusokat.

A kormány meghátrálása.

Az Adria javaslat részleteit ma letárgyalták.

Ma visszatértek a megállapodás szerint a törvényjavaslat első szakaszára, melynél megtette Széll miniszterelnök néhány napja rebes-

getett indítványát, mely a *kormány meghátrálását* jelenti. Általános hallgatóság és mozgás közt jelentette ki, hogy a kormány a minden oldalról fölhangzó aggodalmak miatt ki-
eszközölte a *szervezésnek 10 évvel rövidebb időre* való megállapítását, 1921. helyett 1911-ig.

Ennek azonban súlyos ára van. Az Adria *tíz* helyett csak *nyolcz* hajót köteles építeni és azt a két hajót, melyet a *szervezés* szerint itthon lett volna köteles építtetni, külföldön építtetheti.

Ujabb nagy meglepetés.

Most új meglepetés következett.

Fölülit *Rakovszky* István és előbb örömet fejezte ki a miniszterelnök módosításán, aztán meglöbögött egy lap papírt. Ezt olvasni kezdte.

— Mi az?

— Kérvény.

— Ki adta?

— Majd megtudják.

A kérvény írója kötelezi magát minden *adóelengedés nélkül* ugyanazt szolgáltatni, amit az Adria, sőt *hajóit mind itthon építtetni.*

Végre megtudta a Ház a kérvényező nevét:

Homann az a fiumei hajógyár tulajdonosa.

— Kihez van intézve? — kérdezte *Hegedüs* miniszter.

— A kereskedelmi miniszterhez.

Hegedüs bámul.

— Miféle dátum van a kérvényen?

— Május 3-ika.

Általános moraj.

Rakovszky azt követelte, hogy a kormány a kérvény figyelembe vételével új javaslatot tegyen.

Hegedüs miniszter azonban nem tartotta komolynak ezt a kérvényt, melyet az utolsó percben nyújtottak be, de különben is ő még tíz évre kötve van az Adriához.

Pichler is abban a nézetben volt, hogy az ajánlat nem megbízható és csak azért történt meg, mert Homann el van keseredve, hogy a két hajó építését az új fordulat szerint nem kapja meg.

A Háznak azonban fáj, hogy az Adria a két hajót se itthon építtesse és *Visontai, Polónyi* azt követelte, hogy a miniszterelnök módosítását nyomassák ki és kiosztását halasz-
szak hétfőre, mibe a miniszterelnök is beleegyezett

Elnök *Perczel* Dezső 10 órakor nyitja meg az ülést.

Elnök bemutatja a király kéziratát, melyben a *delegátusokat május hó 20-ára Bécsbe* összehívja.

A ház aztán elhatározta, hogy a delegáció tagjait csütörtökön fogja megválasztani.

Széll Kálmán törvényjavaslatot nyújt be a *Széchenyi* Béla gróf *koronaőr* beiktatásáról.

Szluha István interpellációra van bejelentve.

Napirend:

az Adria tárgyalása.

A 31. §-nál

Hegedüs Sándor miniszter reflektál a felszólalásokra s bizonyítja, hogy az Adria oly nagy szubvencziója nem tulságos, sőt jogos. Védelmébe veszi a szabad hajózást, ezzel szemben az Adriát. A kedvezmények, miket az Adria kap nem tulságosak s az is a magyar hajózás érdekében történik.

Major Ferencz zárószavával élve fenntartja határozati javaslatát.

Hegedüs Sándor miniszter válasza után a ház a szakaszt elfogadja.

A 33-ik §-nál

Páder Rezső, ki a törvény keretében ki akarja mutatni, hogy annak intézőségében képviselő részt ne vehessen; ily értelemben módosítást terjeszt be.

Major Ferencz: Csak ama módosításokra szorítkozik, hogy az Adria főintézősége magyar állampolgárokból álljon.

Visontai Soma stilaris módosítást terjeszt be.

Hegedüs Sándor miniszter: Kijelenti, hogy a képviselők összeférhetlensége más törvényben lesz korlátozva. *Major* Ferencz módosítását nem tartja szükségesnek. *Visontai* javaslatát elfogadja.

Felkiáltások: Nagy vívmány!

Heltai Ferencz előadó: Figyelmezteti *Major* Ferenczet, hogy a francia senatorok nem lehetnek tagjai semminemű igazgatóságnak.

— Ez fáj nektek! kiáltanak balról.

hosszu bojtos szolgálati övét s órák hosszát elnézegette, elmagyarázta Ninusnak:

— Látod, ezzel a csákóval ment el utólszor a tartalékos tisztek főszemléjére... ezt az övet én kötöttem a derekára... s a kardbojtot véletlenül leöntöttem kávéval. Hogy haragudott érte! Szegény édes apád, milyen fess volt az egyenruhában.

Gonosz nyelvek suttogása szerint a szép asszony egyáltalán minden egyenruhás férfit igen fessnek talált.

(— Jó izlése volt; szólt a katonagomb.)

— En azonban még vagyok győződve, hogy ez a gyöngesség csak a férje iránti gyöngéd érzelmekre vezethető vissza. Kegyeletes emlékek felébresztése volt nála az egyenruha következménye s úgy vettem észre, ezek az érzelmek a kis Ninusban sem hiányoztak. Neki is nagy gyönyörűsége telt benne, ha az ablakból nézhette az elmasírozó katonákat.

Pedig hej beh keserves csalódás várt rá a katonák miatt!

(— Lehetetlen; volt a ptyke kategorikus kijelentése.)

— Káplár ur, maga hallgasson és ne zavarjon mindig.

Lakott a szomszédunkban egy fiatal ember. Hogy is hívták, no!... Igen! Zoltán. Valami mérnök fia lehetett s akkortájt szolgált az önkéntesi évét. Jó barátságban volt a két család s így Zoltánnak már a gyerekevek óta megvolt az a kiváltsága, hogy ha találkozott

Ninussal, hozzája szegődött s hazakisérte. Egy idő óta pedig feltűnően gyakran élt ezzel a kiváltsággal, a mit ő jognak, Ninus pedig k. kötelességnek tartott.

(— Ejnye beh furcsa! morgolódott a ptyke s gondolkozva lóbálta magát jobbra-balra.)

— Egy napon Ninus és én a kaszárnya előtt haladtunk el s megpillantottuk Zoltánt, a ki éppen őrszolgálaton volt, mint a főőrség parancsnoka. Szalutált, a mit Ninus mosolyogva fogadott s odakiáltott:

— Kísérjen haza, Zoltán.

— Nem lehet, szolgálatban vagyok s becsuknak, ha elmozdulok innen.

— Zoltán, ne okoskodjék. Akarom!

— Nem tehetem, Ninus. Első a szolgálat.

Kis gazdámnak egyszerre megtelt a szeme könnyel.

— Igen, első a szolgálat, én pedig az utolsó, mert nem szeret...

S tovább indult. Az önkéntes egy darabig mozdulatlanul állott, aztán elszántan utánunk sietett.

— Hazakisérem, suttogta, de siessünk. Legálább nem haragszik most már?

Ninus mosolyogva nézett rá könnyein keresztül...

(A katonagomb idáig egyre izgatottabban figyelt a mesére s egyszerre közbekiáltott:

— S azt mondta rá: Lehet is ilyen jó fiura haragudni!

— Azt. De honnan tudja ezt vitéz ur?

(— Hiszen én voltam az a Zoltán! Azaz mi voltunk... azaz én voltam a Zoltán díszkabátján felülről számítva a második gomb!

S a vitéz ptyke, a ki előbb szunyókálni akart az elbeszélés alatt, most csaknem nyakába borult a medaille-fedőnek.

— Kedves nagysád, olyan kimondhatatlanul boldog vagyok... hiszen én valósággal imádtam kegyedet, épp úgy, mint vitéz gazdám a bájos kis Ninuskát!

— Bizony az nagyon szerette, folytatta az elbeszélést a medaille-fedél. Jobban mint az én bájos gazdám, a kiben volt valami az anyja arcából és véréből. Most is az őrségnél majdnem bajba keverte Zoltánt. Képzeljék csak, mi történt. A mint haladunk az utcán, jön velünk szembe egy díszruhás tiszt, oldalán szolgálati övvel; Zoltán elsáppadt, majd megkípirult a láttára s remegve sugta Ninusnak:

— No most végem van. Ez a kapitányom.

A tiszt is nagyon furcsán nézett ránk s mikor Zoltán tisztelgett, megállította.

— Önkéntes! Rögtön visszamegy az őrségre s holnap rapporton jelentkezik! Megértette? Kehrt euch, unarsch!

Ninus remegve látta Zoltánt lehorgaszott fővel távozni s elgondolta, micsoda rettentő büntetés vár szegény fiura...

(— Nema lett belőle semmi baj! henczegett a gomb.)

— Nem ám, mert Ninusban is volt annyi bátorság, mint Zoltában. Odalépett a tiszthez:

Heltai: Burghard nem választott főrend pedig benne van!

Rakovszky: A francziák is választottak.

Heltai: De mi magyarok vagyunk.

Hegedüs Sándor: Páderrel szemben megjegyzi, hogy őt a kormánybiztos tekintetében félreértette.

A ház a szakaszt Visontai módosításával elfogadja.

A 38. szakasznál Molnár Jenő módosítását elveti a ház, s az egész törvényjavaslatot részleteiben elfogadja.

Rátértek a javaslat első szakaszára.

Szell módosítványt nyújt be.

Szell Kálmán miniszterelnök: A szerződés tárgyalásának folyamán az az aggály hangzott fel — Kossuth is ezt mondta — hogy hosszú időre köti a kezünket. Megfontolás alá vették azért, hogy ez aggályt a szerződés tartalmának megváltoztatása nélkül, mikép lehetne eloszlatni. Abban a helyzetben van, hogy módosítványt tehet az 1-ső §-hoz, hogy a szerződés időtartama 1921-ről 1911-re szállíttassék le. (Helyeslés.)

A törvényhozásnak joga van meghosszabbítani, de csak újra tízévre. De erről a társaságot 1910-ben értesíteni kell.

A másik módosítás az, hogy a társaságnak megengedi, hogy 10 hajó helyett nyolcz hajót építsen. De az elmaradt két hajót feltétlen kell építenie, ha 1911-ben a szerződést megújítják.

Az új szenzáció.

Rakovszky István: Üdvözlö a miniszterelnök szerencsés kezét, de az ellenzék ellenállásának az érdeme a módosítás. Nem helyesli a két hajó építéséről való lemondást. Ez az indítvány bizonyítja, hogy az Adria szerződését a miniszter lelkiismeretlenül csinálta. Kérde Hegedüs minisztert, állítja-e, hogy a szerződésben nem lehetett az adómentességet elkerülni!

Hegedüs miniszter! Igen!

Rakovszky: Jó. Akkor majd felolvasok valamit.

Homann ajánlata.

Erre Rakovszky felolvas egy Hegedüshöz intézett kérvényt, melyben Homann György vállalkozik egy új hajós társaság alapítására ugyanazon feltételek mellett, mint az Adria, de

adómentesség nélkül s kötelezi magát, hogy Fiumében építteti hajóit.

Hegedüs: Dátumot kérek.

Rakovszky: Május 3.

Vészi József: Tehát tegnap.

Hegedüs: Nem láttam még.

Rakovszky: Ez elég szomorú. Indítványt ad be, hogy az Adriával való szerződést hagyjuk abba, vonják vissza s új javaslat adassék be, hogy Homannal kössék meg a szerződést.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Négy hónapja tárgyaljuk ezt a javaslatot s Homann urnak csak ma jutott eszébe ajánlatát beadni. Lehet-e ezt komolyan venni? (Elénk helyeslés jobbról.) De meg azután az Adria régi szerződése tíz évre érvényes. Kérde mit csináljon ő addig a Homann ur ajánlatával? (Tetszés a jobbon.)

Rakovszky felel még némely megjegyzésre s kéri, hogy Rakovszky indítványát vessék el. (Helyeslés jobbról.)

Visontai Soma: Kéri a miniszterelnök indítványát a közgazdasági bizottsághoz utasítani. Erre nézve javaslatot terjeszt be.

Fichler Győző: Támogatja Visontai indítványát s kéri a bizottsághoz utasítani a miniszterelnök indítványát. (Helyeslés balról.)

Öt perc szünet.

Szünet után

Polónyi Géza: Méltányosnak tartja, hogy a miniszterelnöki indítvány nyomassék ki, osztassák szét s a fölött a Ház hétfőn tárgyaljon.

Az Adria ilyen módosítása szólót nem elégti ki. Először azért, mert a módosításban szó van 10 évi szerződésről, melyben a képviselőháznak aptió van adva, hogy 10 év múlva a szerződést változtatlanul meghosszabbíthassa. Azt hiszi, az nem törvényes helyzet, hogy egy törvényhozó testületet ily erkölcsi presszió alá helyezze.

Szell Kálmán: Nincs erkölcsi presszió.

Polónyi Géza: Ha nincs, ez elég szomorú kifogásolja az adómentességet.

Beszédét ezzel végzi, hogy kéri, nyomassák ki a miniszterelnök indítványát s hétfőn folytassák a tárgyalást.

Szell Kálmán vitatja, hogy 10 év múlva az ország keze egészen szabad lesz. (Helyeslés jobbról.)

A társaság köteles változtatlanul elfogadni a szerződést, — az ország módosíthat, változ-

tathat. Ami az érdemet illeti, ne klasszifikáljuk. Kossuth is, mások is felhozták ezt, a jobboldalon is sokan hangoztatták magánkörben. Ezt az aggályt megfontolta s ebben jó munkatársra volt a fáradhatatlan Hegedüs Sándor. (Eljenzés jobbról), tehát ne klasszifikálja Rakovszky ezt az érdemet. Módosítása kinyomatásába és hétfőn való tárgyalásába beleegyeznek. (Helyeslés.)

Visontai visszavonja indítványát.

Szluha István képviselő egy interpellációt nyújtott be egy elbocsájtott jegyző ügyében.

Ezzel az ülés véget ért.

Honvéd-összeírás.

A kormány rendeletére összeszámolják az országban, hányan vannak még életben a »honvéd« név első viselői közül, kik azt a dicső nevet vérükkel iktatták be a világtörténelembe.

Hej pedig annak nagy ideje, hogy ők a világtörténelem szereplői voltak. Ha nem vittek volna is végbe olyan merész harci tetteket, az azóta eltelt nagy idő távolában ugyis mesének, legendának tűnnének fel annak a nagy korszaknak eseményei.

Ötvenkét esztendő időköze választja el a jelent a 48-iki nevezetes esztendőől. Hosszabb idő az átlagos emberi kornál. Bármely tagba szakadtak, bármily erős lelkűek és vasiznuak voltak is akkor az ifju hősök, ennyi idő még az ő vasszerkezetüket is megviselte. Hősökből veteránok lettek s az élet tavaszáról az élet őszébe zökkentek.

Egyszer homályosabb lesz lelkükben az a sok emlék, mely a nagy küzdelem, a nemzet élet-halálharcának eseményeihez fűződik s napról-napra elmosódik egy-egy vonás, egy-egy részlet az emlékezetükben a velük s a házával történt nagy dolgokról.

Mint a hogy testi szemeik látása gyengül, úgy homályosodik előttük a multak képe. Pedig káprázatos képek ragyognak elő az idő fátyola alól.

Hogy rohan fel a fagyos hóval takart hegyen Branyiczkiót megvívni szuronynyal, puszta szuronynyal 2 zászlóalj honvéd, hogy veti magát rá Bem serege s küzdi oroszláni bátorsággal a piski hidért két napig a zajló Sztrigy fe-

— Százados ur, ne bántsa Zoltánt. Kérem szépen. A mama is meg fogja köszönni. Én vagyok a hibás egyedül.

A tiszt szinte zavarba jött a kérésre.

— De kedves kisasszony . . . igazán . . . teringette, bátor kis leány, az áll. Aztán miért ne bántsam én Zoltánt, mikor a parancsnak nem engedelmeskedett?

— Nekem engedelmeskedett . . . én kérttem, hogy kísérjen haza, mint a hogy rendesen szokott . . . megmondja a mama is . . .

— Aztán ki a magácska mamája?

Ninus megmondta.

— Ah, a szép kis özvegy, a szép kis özvegy? Hm . . . hm . . . hát tudja mit? Ha a mama is önnek ad igazat, akkor semmi baja sem lesz a Zoltánnak. Ha nem önnek ad igazat, hét napi egyes elzárás, három nap böjtölés, három nap kurtavassal, egy nap elsötétítéssel. Jerünk.

Nem emlékszem rá határozottan, mi történt otthon. Csak annyit tudok, hogy ezentúl a kapitány úr nagyon sokat járt hozzánk s hogy az én kis gazdám egyre többet álmodott egyenruhákról, három arany csillagról s hogy a könyvében is az egyes lezckéket három csillaggal jelölte meg.

(— Gyanus, szólt a pityke. Az én gazdám csak két csillaga volt.)

— Ó sietett ajtót nyitni a kapitány úrnak s ő beszélgetett vele, míg a mama előkerült. Én nem tudom, mit akart a tiszt, de annyi igaz, hogy egy napon kipirulva szaladt

Ninus a szobájába, ott előkapott engem s nagy óvatosan, titkosan belém rejtett egy papírlapot: egy kis fényképet. A százados volt.

(— Hűh, a Dienstreglementjád! Szegény Zoltán, de bolond is volt, az istenadta szerelmese!)

— Igen ám, de a gazdám nem tudta azt, a mit én megtudtam a szobaleány fülbevalójától: azt, hogy a szép mama pedig egy nagy, szép fényképet kapott, a melyiket nem medailleba, hanem rámába kellett volna tenni, hátán ezzel a felírással: Egyetlenemnek.

A tiszt csak vizitelgetett, hozta a virágokat anyának és a leánynak s Ninus boldog volt. Azt hitte, ő a fő, a mama azért kap nagyobb csokrot, mert a mamának úgy dukál.

Egy napon arra ébredtünk, hogy kegyetlenül török a mozsarat a konyhában. Micsoda fölfordulás készül itt? Emberek jöttek, mentek, hozták csomagokat, virágokat s velünk senki sem törődött. Csak úgy fél nyolcz tájban jött a szobaleány, azzal az üzenettel, hogy a nacscsága szeretné, ha Ninus nem menne ma iskolába, hanem a fehér ruháját venné fel; azt is megsugta, hogy esküvőre megyünk.

Félóra múlva találkoztunk a mamával. Fehérben volt ő is és bizony hamarjában nem tudtam dönteni, melyik szebb: a mama-e, vagy a leánya? Ninus izgatottan rohant az anyjához:

— Ki a menyasszony, mama?

— Én, te kis bohó. Nem látod.

— Es a vőlegény?

Nyílt az ajtó s belépett fényes díszben, ragyogó csákovával — a százados úr.

Megint nem emlékszem egy darab időre, mi történt közvetlen azután. Az élet nehéz pillanatai úgy lelkünkbe vésődnek, hogy az utánok következő időre árnyat borítanak. Csak arra emlékszem, hogy közvetlenül az esküvő után Ninus lerohant a kertbe s zokogva vetette magát a padra. Így találta Zoltán.

(— Emlékezem! Ott voltam a zsebében, szólt közbe a pityke.)

— Gyöngéden odalépett hozzánk s vigasztalni kezdte kis gazdám, a ki lassan-lassan alább hagyott a sirással és sok biztatásra elmondta, micsoda »alávalóságokat« követett el, »az a hüllen, az a hitvány csábító! S még az esküvő után meg merte csókolni a mamája után őt is és azt mondta neki: édes ki leányom! Kis leánya! Nekil! ő! Hallatlan!

Zoltán tréfával akarta elűzni a dolgot.

— Lásza Ninus, pedig én nagy hálával tartozom a százados úrnak, a miért akkor be nem csukatott. Olyan megszegyenítő büntetéssel nem eresztettek volna át a tisztí vizsgán s két évet kellene szolgálnom. El is voltam akkor keseredve s úgy vágtam le magamat mérgemben a picre, hogy egy gonbom rögtön lepattant. Itt van, átadom emlékebe, mutassa meg egyszer a papának. Az ő kedvéért szakadt le rólam.

lett; hogy mászszák meg puska és ágyú tűzben Buda falait a vetélkedő zászlóalj; hogy veri ki a honvéd az isaszegi hegyekből és az égő faluból az osztrák főereget; hogy hull halomra Nagy-Sarlónál a honvéd szuronyroham előtt a friss sereg s a császár utolsó reménye: a medvebőr kucsmás gárdaezred! Nem is szólva Damjanich szolnoki viadaláról, melyről azt mondja egy jelenvolt angol katonatiszt, hogy olyan elszánt és ellentállhatatlan szuronyrohamot, még Napoleon háborúban sem látott! . . .

Mint valami nemes, pusztulóban levő fajnak a példányait számlálgatják most az országban a hősi gárda tagjait. Bár napról-napra fogynak, hullnak ki a soraikból, s lefolyt nagy idő dacára még mindig vannak elegendően közölők élő emlékeül a 48-as időknek. Kemény legények ők, az idő sem egy könnyen bánik el velük, — mert magyar ember nem ismeri a megadást.

A helybeli honvédegylet által megejtett vizsgálat szerint az egylet igazolt tagjai közül még 57-en vannak életben, tekintve azonban, hogy igen sok élő honvéd nem igazolta magát, bátran feltehető, hogy a számuk sokkal többre megy.

Szűts István honv. egyleti főjegyző már összeállította, sőt az orsz. központba fel is terjesztette a névjegyzékét a biharmegyei honvédeknek, odajegyezve mindegyiknek katonai rangját is, melyet 48-ban viselt.

Ezt a ritka, hősi névsort egész terjedelmében itt adjuk, bizonyára érdekel mindannyiunkat:

Almádi János honv. tizedes.
Almádi Illés közhonvéd.
Amánt Béla honvédtüzemester.
Amigó Gyula honv. tizedes.
Andrássy János lat. szert. kanonok, közhonvéd,
Basch Lőrincz honv. tizedes.
Boér József honv. tüzemester.
Berecsky Géza honv. tüzemester.
Beszedics János nyug. városi mérnök, közhonvéd.
Daray István közhonvéd.
Feltóty Ödön honv. tüzemester.
Farkas András honv. őrmester.
Gáll Károly honv. őrmester.

(— Én voltam! Én voltam! ujjongott a mi pitykénk.)

— Ninus azonban nagyon tragikusan fogta fel a dolgot. Kiütötte a gombot a Zoltán kezéből, leszakított engem is a nyakából s kegyetlenül összegázolt mind a kettőnket. Soha sem gondoltam, hogy azok a piskóta lábak olyan dögönyözést tudjanak rajtunk véghezvinni. Aztán kiűző zokogással borult Zoltán széles mellére.

— Most már csak maga az én egyetlen vigaszom . . .

(— Persze, mert egyeuruhája volt.)

— Csitt, haszontalan gombja. Mindig közbekotyog.

Egy óra múlva lecsillapult a harag. Ninus visszament a kertbe, gondosan megkeresett minket a porban (az én másik felem leszakadt s elveszett), megtörölt, megcsókolt s belépett mindkettőnket egy skatulyába, a hol csak ritkán nézegetett meg mindkettőnket egy darabig, később soha. Ugy-e így volt, Pitykémur?

(— Így, erősítette meg a katonagomb. S tudják mi készítette Ninust, hogy Zoltán keblére boruljon és hogy engem, az az minket a porból felvegyen? Egyszerűen örökölte a mamájától — hogy is tetszett mondani? — az egyenruha iránti kegyeletet. Különböző tudtommal ilyesmit örökölt minden hölgy a mamájától.)

Ezért aztán ki akarták dobni a pitykét, de nem tudták. Megegyeztek hát benne, hogy szemtelen fráter, mert igazat beszél.)

Gábrics György közvitész.
Horváth István közhonvéd.
Jónás Ferencz huszártizedes.
Juhász Lajos honvédtizedes.
Komornyik Benedek hov. hadnagy.
Kágyi Károly honv. tüzemester.
Kulcsár Sándor közhonvéd.
Kálmán Mihály honv. tüzemester, nyug. vasuti kajausz.

Krisztó Miklós nyug. honvéd őrmester.
Kádár László tüzér főhadnagy.
Konvicska Ferencz közhonvéd.
Kiss Ferencz közhonvéd.
Lukács Gyula honv. főhadnagy.
Lánszky József honv. főhadnagy.
Lencsés János prem. kanonok, honv. őrmester.

Molnár József honv. hadnagy.
Müller Ferencz nyug. táblai bíró, honv. százados.

Maróczy János nyug. pénzügyi igazgató, honv. tüzemester.

Márkus János hegybíró, honv. főhadnagy.
Marossi Károly végrehajtó, tüzér tizedes.
Micskei István közhonvéd.

Megyeri Mihály közhonvéd.
Markusz Sándor tüzértizedes.

Mayer Antal honv. őrmester.
Némethy Károly ügyvéd, honv. tüzemester.

Káli Nagy Károly honv. százados.
Papp József honv. százados.

Falotay László kanonok, honv. hadnagy.
Pál István közhonvéd.

Petrus József nyug. kir. mérnök, honv. hadnagy.

Reményfi Rezső nyug. postatiszt, honv. őrmester.

Szerényi Gusztáv nyug. főkapitány, huszár őrmester.

Szűts István városi levéltárnok, honv. hadnagy.

Szerényi Imre nyug. bankpénztárnok, honv. tizedes.

Székely József közhonvéd.
Steincz Ferencz honvéd vadász.

Szabó József vadász hadnagy.
Szerényi Ödön honvéd főhadnagy.

Török József főhadász.
Török János közhonvéd.

Vad János közhonvéd.
Vöneri Mihály közhonvéd.

Vercs Sándor közhonvéd.
Vágner József honvéd százados.

* * *

A nagyváradi honvédegylet dr. Grósz Albert elhalálozásával elvesztvén elnökét, a napokban tartott gyűlésén Némethy Károly ügyvédet választotta elnöknek, az egylet elnöke pedig Berecsky Géza nyug. káptalani főszámvevő lett.

Ujvárosi iskola a Nagypiaczon.

— A tantestület beadványa. —

A rendszertelen gazdálkodás, az előrelátás hiánya, ami a városi tanács eljárását gyönyörűségeesen jellemzi, oda juttatta a várost, hogy a krajczároskodás által kompromittálja magát. Most akar takarékoskodni oly dolgoknál, amelyek a város legemlékezőbb szükségletei.

A városházát építeni kell s a törvényhatóság megszavazta, hogy az ez által hajléktalanná lett elemi iskola részére megfelelő épületet emeltet Or-utcán. Erre persze — nincs pénz.

Mit tesz hát a tanács? vagyis mit akar tenni, mert még a közgyűlés is beleszól a dologba.

Szórol.

Nem azt nézi, hogy Ujvárosban megfelelő helyiséget béreljen addig is, míg lesz pénz az iskola építésére, hanem gondol merészet s az ujvárosi iskolát a városrész legszélén a községi polgári iskola épületébe akarja elhelyezni.

Mit törődik azzal, hogy ez merő abszurdum. Az ujvárosi gyermekek pár kilométernyire, vásártereken keresztül járjanak iskolába, — mert esetleg így pár száz forint megmarad a városnak.

Igen helyesen cselekedett az iskola tantestülete, midőn a dolgot tanácskozás tárgyává tette s kellőleg megvilágította a tanács előtt az ügyet, mely első sorban a szülők ügye.

A tantestület egyöntetű határozatából folyólag beadvány, intézett a város törvényhatóságához, amely bizonyára viszhangra talál a közgyűlésen.

A tantestület beadványa a következő:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Az ujvárosi közs. elemi fiúiskola tantestülete értesülvén a felől, hogy a Tek. Tanács az ujvárosi községi fiúiskolát a Nagypiacz-tér tulsó oldalán levő közs. polg. fiúiskola helyiségebe javasolja elhelyezni, minthogy pedig ezen terv megvalósítása míg egy részről ellentétben áll a Tek. Törvényhatóság korábbi határozataival, másrészt az ujvárosi polgárság érdekeivel és végeredményében népes iskolánk tönkretételét vonná maga után: indítatva érezte magát e tárgyban f. hó 4-én rendkívüli értekezletet tartani, mely értekezlet határozatából kifolyólag a Tekintetes Törvényhatóság kegyes intézkedését az alább felsorolt indokok alapján Tantestületünk mély tisztelettel kéri: Tantestületünk minden tagja teljes tudatában van annak, hogy nekünk mint tanítóknak, tanítványaink és a szülők érdekeit még az esetben is a végsőig kell védelmezni, ha e kötelezettségünk bennünket hivatali föllelvalóinkkal szemben ideig óráig elvi ellentétbe hozna, mert hiszen a mi föllelvalóink is mindnyájan a közönség szolgálói ép úgy, mint mi s ha ők mitőlünk egy szakmánkba vágó dologban nem kérnek is tanácsot, nekünk kötelességünk azt megadni kéretlenül is, mint ahogy joga és kötelezettsége más tisztviselőknak a maguk szakmájába vágó dologra nézve véleményüket kifejezni.

Ha nem éreznék ezen kötelességünket nem volnánk méltók arra az állásra, a melyre minket a közbizalom helyezett. De ha gyengék volnánk e kötelességünk teljesítésében, akkor sem hagyna nyugton bennünket az érdekeit szülők naponta hozzánk vándorló sereg, mely napról-napra szaporodik s aggódba érdeklődéssel tudakolja, hogy igaz-e az, hogy az ő gyermekét a városi tanács naponta négyezer akarja a vágató lovak, kocsik, biciklik által való elgázolásnak kitenni.

Ez az aggódból érdeklődés olyan mérvű, hogy bennünket már a tanításban is gátol, mert a szülők különböző időben s naponta izgatottan jönnek hozzánk. Nekünk kötelességünk a hozzánk érkező szülőknek meghallgatni és nekik felvilágosítást adni s annyiban is felvilágosítottuk őket, hogy az iskolának a Nagypiacz-téri tulsó felére helyezése csak terv, — a melylyel a Tek. tanács a lakbérfizetést akarja megspórolni, de erre a szülők azt mondják, hogy ezt mint adófizető polgárok nem fogadják el s ha kell: tömegesen tiltakoznak az ellen, hogy az iskolai célra adományozott alapítványi telket a város más célra foglalja el mindaddig, míg az iskolának Ujváros központján marandó épületet nem emelt. Miután ez egyrészt a szülőknek jogos követelése, másrészt pedig a gyermekek életének kockáztatása volna, az ujvárosi elemi iskolát a Nagypiacz-tér tulsó részére helyezni, mert a lovak, kocsik, biciklik általi elgázoláson kívül, a nyári hőség és a téli hideg egyaránt életveszélyes a gyermekekre és iskolánk növendékeinek nagyrésze nem is két, hanem három piacon volna kénytelen át menni, mert a Külváros is ide tartozik; mély tisztelettel kérjük a Tekintetes Törvényhatóságot, hogy iskolánknak a polgári fiúiskolába helyezése tervét méltóztatassék mellőzni, mert a terv. ujjolag előhozása nemcsak az összes érdekelteket, de bennünket is arról győzött meg a tek. Tanács ezen iskolatgyi javaslatánál, a gyermekek és szülők érdekeit teljesen figyelmen kívül hagyta és azok érdekein kívül álló szempontokra alapította javaslatát,

a mely ellen a legmagasabb fórumig meggyőző indokokkal felelkezni és tiltakozni minden szüle és szülék érdekeinek szolgálatára renelt tanítónak és így tantestületünknek is kötelessége.

Ezek után mély tisztelettel kérjük a Tekintetes Törvényhatóságot, hogy az iskolák elhelyezését illetőleg több ízben határozottá emelt kegyes jóindulatát e válságos helyzetben is érvényre juttatni és ez által az újárósi közönséget megnyugtani kegyesen méltóztatassék.

Nagyvárad, 1901. május hó.

A Tekintetes Törvényhatósági bizottság
alázatos szolgálói:

Vaday József, Bodnár János, Makay Katalin,
Biczó János, Óó Dezsőné és Hegyesi Katalin,

Kaesa vadászat.

Sajátságos dolog, hogy egyes emberek annyira bele élték magukat a korrupció uralmának tudatába, hogy nem képesek megérteni a legtermészetesebb tisztulási folyamatot sem.

Mihelyest valahol, bár nagyon is későn valami tisztább felfogás kezd mutatkozni, azonnal elbámulnak és érzik fejükben azt az üres világot, mely e tisztább gondolkodás és az övék között van.

Ezért bámultak, kik egyebet sem tudnak a kereszt mozgalom idején. Most pedig, mikor az ifjai felhevülés éppen olyan tulásban tört ki, mint százszor és százszor már megesett, okvetlenül valami borzasztó titokra gondolnak, melynél fogva ezek a jelenségek elő fordulnak. Az »Egyetértés« és a belőle ollózó lapok nagy mondást eresztettek szólnak a fenti cím alatt. E fix ideára most egyik fővárosi lap a liberális virágnyelv szabályai szerint következőket írja:

»A jezsuiták aknamunkája.« Minden jól nevelt ponyvaregénynek vannak ily című háborzongató fejezetek: »Vér, vér, vér!!« — »A pisztoly és a parapló« — »A fátyolos hölgy és a gumirádler« — »Az elátkozott kastély« — »A feltételes megállóhely« — »A Zsidó gályarabok« — »A jezsuiták aknamunkája« — M. t. laptársunk, a Karólusz ur lapja bravurosan mutatja be verzátságát a legközönségesebb fajtájú ponyvairodalom stílusának használatában, M. t. laptársunk szemfüles »tudósító«-jának becses oldalát iszonyuan furta az a gondolat, az a rejtély, hogy kik is szervezték azt a »gyalázatos hajszát« Pikler professzor és »tanai« ellen. A szemfüles riporter utána járt a rejtélynek, nem kimélt sem fáradságot, sem költséget és ma 131 sorban (á 8 fillér, összesen tehát 10.48 koronát tesz ki a sorhonorárium) ellentmondást nem tűrő határozottsággal eladja, hogy a »Pikler-hajszát«, sőt egyáltalában az egész egyetemi »keresztkezeket« . . . a jezsuiták rendezik. A jezsuiták, akik a lelkészkezdés örve alatt minden időben állandó aknamunkát folytattak a haladás, a felvilágosodás, sőt maga az állam ellen«. A jezsuiták, akik a római kuria politikai ágensei. A jezsuiták, akiket Mária Terézia kitiltott Magyarországból. (Nekünk úgy rémlik, hogy a szabadelvű II. József császár vitte véghez ezt a hőstettet.) A jezsuiták, akik »alattomos, sunyi« módon kezdték meg aknamunkájukat 1855-ben Kalocsán, pár év előtt pedig Budapesten. A jezsuiták, akik megalakították a Szent Imre-Egyesületet. (Ez nem úgy van, de ha egy zsidó fiú jobban tudja, az ellen nem tehetünk semmit.) A jezsuiták, akik a nagybőjtben tartott férfi-konferenciákon »állapították meg az egész haditervet néhány válogatott fiatal emberrel, megállapítván azt is, hogy Pikler tanár előadásait stenografálják le. »A jezsuiták, akik az egyetemi fehér keresztet is csináltatják és terjesztik az egyetemen. . . Nem vagyunk tereadorok. Nem értünk a tereadorok harczmódjához, de ismerjük a zsidó Börnének ezt a mondását: »Mikor Pythagorász felfedezte tantételét, egy hekatombát (ezer ökröt) áldozott az

isteneknek. Azóta valahányszor valami új dolog fedeztetik fel, mindig rettegnek az ökrök«. Az egyetemi keresztmozgalom is új dolog.

UJDONSAGOK

Az »Országos Pázmány-Egyesület« Nagyváradon.

— 1901. június 3-án. —

Igaz örömmel, őszinte lelkesedéssel vesszük tudomásul azt az örvendetes hirt, hogy az Országos Pázmány-Egyesület legközelebbi választmányi ülését június 3-án Nagyváradon, Szt. László városában fogja tartani.

Minden egyesületnek célja van, a Pázmány-egyesület célja: a *katholikus szellemű írók egyesítése, hogy így egymást a katolikus irodalom szolgálatában erkölcsileg és anyagilag támogassák*, hogy így a katolikus szellemet az irodalomban és majdan az életben is restaurálják.

Mintha éreznék ennek az üdvös áramlatnak jóhatású előszelét! A társadalom — kivétel nélkül — megundorodott már az u. n. materialista irodalom mindenféle fajától, mely tetőpontját a pornografia auditásában, az erkölcs és tisztességérzet neveltségessé tételében érte el. Az ellenáramlat már megindult, irodalmunk kezd az egészséges romantika felé hajolni.

És ebben nagy része van ennek a fiatal egyesületnek is. Tagjai közt oly tehetségek, oly népszerű kedvencz írók vannak, mint csak egy párat említünk Andor József (Cyprián) a hölgyek közkedvelt írója, Kincs István, Tarczai György, Jánosi Gusztáv a Kisfaludysta, Erdélyi Zoltán stb. Es hála a Gondviselésnek, az ideális tábor folyton növekedik. Belátják, hogy az egyesülés bátorságot önt a hívő keresztény írókba, hogy az igazságot, melyet ma már ki szabad és *ki kell* mondani, azt csakugyan ki is mondják s minden támadással, gunynyal szemben megvédjék, mert hátuk megett áll a szintén növekvő másik csapat, a hirlapírók csapata, mely az igazság elszánt apostolait a támadások ellen megvédi.

Tehát csak öröm kelhet szívünkben a kedves hirre, ha az Orsz. Pázmány-egyesület választmányának tagjait szerencsések leszünk igaz magyaros vendéglátással körünkben fogadni.

A választmányban a következő — többnyire jól ismert és tudományuk, nemes irányuk által országosan ismert — írók vannak:

Elnökök: Margalits Ede dr. Alelnökök: Oziklay Lajos, Kiss János dr. Főtítkárok: Sziklay János dr. Titkárok: Auer István. Pénztáros: Zeller Vilmos dr. Ellenőr: Dostal Károly. Választmányi tagok a következők: Andor József, Áldassy Antal dr., Arvay Sándor (Győr), Beniczky Ödön, Bodnár Gáspár (Szatmár), Bonitz Ferencz, Breznay Béla dr., Czenner Lajos, Császár József (Szombathely), Demény Dezső, Ember Károly, Giesswein Sándor dr. (Győr), Glattfelder Gyula, Gyürky Ödön dr., Hajdu Tibor dr. (Pannohalma), Hanij Ferencz dr. (Pécs), Hortoványi József dr., Hutkay Lipót dr. (Eger), Izsóf Alajos, Jánosi Gusztáv (Veszprém), Jedlicska Pál (F.-Diós), Kaposi József, Kisfaludy Á. Béla, Kereszty István dr., Kincs István (Köszeg), Kontur Béla dr., Kórody P. dr. (Gyula-Fehérvár), Kupár Rezső (Belényes), Lévy Mihály (Abony), Lovász Márton dr., Lőrinczy Gy. dr. (Nagyszombat), Mihályfi Ákos dr., Konrády Lajos (Kassa), Nötter Antal dr., Ötvös József dr., Paál István (Koloszvár), Pálffy Béla (Nagyvárad), Prónai Antal dr., T. Pelikán Krizsó, Péter János, Petrássevich Géza, Fintér Kálmán, Prohászka O. dr. (Esztergom), Rada István dr. (Veszprém), Rézbányai József dr.

(Pécs), Ruschek Antal (Győr), Ságó József, Schleminger János (Kassa), Schmiedt Ferencz, Szemlér Ferencz (Brassó), Tomor Ferencz, Tóthfalussy Béla, Várossy Gyula dr. pápai prelátnak, Városov Gyula orsz. képviselő, Virág István (Kalocsa), Vrabély Armand dr., Vucskics Gyula dr. (N.-Varad), Valler Gyula dr. (Esztergom), Valaicsek Béla, Zundl Péter dr. (Kalocsa).

Nem lesz érdektelen felemlíteni azt sem, hogy kik az egyesület tagjai a nagyváradiak közül.

Alapító tagok: Schlauch Lőrincz dr. bibernok, Vinkler József cz. püspök, nagyprépost, Radnai Farkas praelátus, prépostkanonok.

Rendes tagok: Baranyi István, Hantke Emil, Hoványi Gyula dr., Laurán Ágoston dr., Mendelényi Béla, Mayer Antal, Pálffy Béla, Vucskics Gyula dr. stb.

Pártoló tagok: Bognár István, Fetser Antal, Grócz Béla, Hoványi Géza dr., Kende János, Kucsovsky Lajos, Némethy Gyula dr., Szemethy Géza dr. Zajnay János stb.

Azonkívül ismert íróink közül: ifj. Ábrányi Kornél, Bachó István, Bátky Lajos, Buday Aladár, Égly Mihály, Krudy Gyula, Kirschaneck Ödön, Helvey Lajos dr., stb.

Tehát még egyszer — a vizionlításra!

Április elseje.

— Karczolatok a hétről. —

Kissé furcsa dolog nygvan most a czim, de nem hiszem, hogy kifogás alá esnék. Bolond április elseje volt az összes eddigi májusi napokon.

Nem elég az, hogy az összes lapok nem jelentek meg május 1. után s így a sajtónak lelkes munkásai két nappal később kaptak gázsit. Beesapott a munkás ünnep: 3-án volt elseje. Hanem azért megdicsértük május elsejét becsülettel.

S mondja aztán valaki, hogy a magyar sajtóból kihalt az önze lenség!

Annyira nem halt ki, hogy kedvünk volna minden harmadikát is elsejének megtenni, de úgy, hogy elseje mégis megmaradna — csak a kiadó urak egyeznének bele.

Hanem nem egyeznek bele.

Ilyen apróságokon mulnak el manapság a legkorszalkotóbb reformok. Nem hiába van április májusban.

Mert bizony benne vagyunk áprilisban nyakig.

Reggel napfény mellett felveszem büszkére kivasalt porcellánruhámat s megyek kenyérkeresetre; biztos, hogy délután más ruhára valót is kereshetem, mert a gögös porcellánruha alázatos lágymosóvá ázott. Erre fölédred bennem a takarékos, gondos férfiú s másnap reggel a zuhogó eső ellen köpenyegyet, esernyőt s egy kölesönként kalucsnit veszek; persze, hogy délben napernyős hölgyek csodálkoznak rajtam a napfényben ragyogó korzón:

— Hát ez talán Szibériából jön?

Ne tessék rajtam és felsülő barátaimon csodálkozni, hanem a kalendáriumon, mely májust mutat, pedig április van. Valahol hibának kellett történie a számitásban.

Áprilist járatott az egyetemen is Pikler ur az ifjusággal.

E sorok írója nincs abban a szerencsés helyzetben, hogy Pikler urnál lett volna alkalma elhasalni amugy Piklerigazában. Hanem olvastam egy pár könyvét s bizony

kedvem volna Göre Gábor igazságügyi kollégával elénekelné, hogy:

— Áldom az Istent, hogy Pikler hallgatója nem vagyok!

Van abban eredetiség, de csak nekünk eredetiség; külföldi irányok egyszerű majmlása az ő eszméinek legnagyobb része, mint legutóbbi nyilatkozatában kissé naivul ő maga bevallotta. Nem esoda hát, ha kozmopolitának vallja magát: hiszen idegen talajból él. S ha valakinek hazája nincs, akkor az Isten sem nagyon szűk éges neki. Hiszen Isten Fia könnyezett hazája jövendő romlásán, Jeruzsálem rombadőlendő falai előtt . . .

S a magyar sajtó egy része felült és heves védelmébe vette a tanár urat.

Ne veszdődjünk vele komolyabban. Apri- list járatott a tanár ur, hiszen alkalmas rá az időjárás.

*

Valószínűleg csak április lesz Szerbia kegyetlen hadi készülődése is ellenünk. Hiszen még a trónörököséről sem tudni, van-e vagy nincs; már pedig egy olyan veszedelmes hadsereget mégis csak valamivel nehezebb lesz előteremteni.

*

Csak azt nem értjük, miért kellene ennek az áprilisi bolondságoknak a levét a katolikus szellemnek meginnia?

Miért támadnak áprilisi tréfákért ama sokat falra festett »sötét klerikalizmusra«, melynek az egészhez semmi köze?

Miért rohannak ki a pápa, a jezsuiták, a papok, a kath. sajtó ellen, mikor egy tanárra sül ki a kozmopolitizmus?

Olyan fanatizmus-szagú ez a liberálizmus és mintha szellemi inquisitiót ígérgetne . . .

Határozottan áprilist jár a kalendárium is s úgy látszik nem a XX., hanem a II. vagy III. században vagyunk.

Aliquis.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Május 9. Városi közgyűlés, d. u. 3 órákor.

Május 6. Közigazgatási ülés Biharvármegyénél d. e. 10 órákor.

Május 12. Népevelési egyet gyűlése.

* Személyi hír. Fassie Tódor országgyűlési képviselő városunkba érkezett.

* A rendőrbiztosi állás betöltése. A nagyváradai rendőrségnél megürült rendőrbiztosi állásra tegnap járt le a pályázat. Pályáztak Baranyi Menyhért t. rendőrbiztos, Bacz Endre irodatiszt, Herczegh Jenő irnok, Bereczky Béla és Kemény Ignác városi becsüs. Hogy a sok pályázó közül ki lesz a rendőrbiztos, azt a csütörtöki közgyűlés dönti el. Nagy pártja van Baranyi Menyhértnak, ki jelenleg nagy szorgalommal és ambícióval dolgozik a rendőrségnél, a főkapitány teljes megalégedését bírja és Kemény Ignácznak, ki két év óta van a városnál.

* Diszes esküvő. Hanzeli Lajos kir. ítélőtáblai tisztviselő tegnap délelőtt tartotta esküvőjét a v. olasz-i r. kath. plebánia templomban özv. Habener Vilmosé, született Fántér Katica urnóval. Az esküvőn nagyszámu előkelő közönség volt jelen. Az esketést Dencs János tb. kanonok, esperes-plebános végezte s igen szép beszédet intézett az új párhoz. — A kir. tábla tisztikara elhalmozta őszinte üdvözlétével az új házasságokat.

* Negyven évig hivatalban. A város egyik legrégebbi tisztviselője, kollegáinak szeretetre méltó Nesztora Szüts István levéltárnok életének nevezetes dátumához ért a mai nappal. Ma tölti be hivatali szolgálatának negyvenedik esztendejét. 1861. május 5-én a provizórium idején kezdte meg hivatalnoki pályáját az akkor még városi törvényszéknél, a hova 1862-ben Petrusz János kormánybiztos igazgatónak nevezte ki. S azóta életének javarészét ebben a munkakörben töltötte becsületes munkával, szeretetre méltó egyéniséggel emelkedve mindig magasabbra. 1872-ben Unger Károly helyére az államosított törvényszékhez irodaigazgatóvá választották. Ezen állásában maradt 1876-ig, a mikor b. e. Döry József főispán a városi levéltárhoz levéltárnokká nevezte ki, a hol ma is korát meghazudtoló friss erővel, munkakedvvel működik immár 25 esztendeje. A derék jubilánst a nevezetes határnapon meleg ovációval fogják ünnepelni tisztviselő társai, kikhez nagyszámu tisztelői is csatlakozni fognak, mert Szüts István a magánéletben is igen népszerű, nyílt modora, erős hazafias érzülete révén. A 48-as honvédegylet küldöttségileg fogja kifejezni szerencsekívánátát Bem seregének egykori vitéz katonája iránt, hol Szüts bácsi hadnagyságig vitte. Ugy értesülünk, hogy az érdemes, szép multu tisztviselőt felettes hatósága kitüntetésre fogja ajánlani. A magunk részéről azt kívánjuk az ünnepeltnek, hogy becsületes munkában töltött életének eddigi időszakát zavartalan hosszú évsorozat kövesse és sokáig tekinthessen vissza tiszta öntudattal megfutott életpályájának eseményeire.

* Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Nyusztay Béla nagyszalontai kir. járásbirósági aljegyzőt a nagyszalontai kir. járásbiróság mellett alkalmazott ügyészségi megbízott állandó helyettesül rendelte ki.

* Az állam a réviak érdekében. A köröznagyrévi lakosság egy része már évszázadok óta háziiparszerűleg foglalkozott az agyagiparral, de a közönséges, u. n. paraszt vizes edények: kanták és korsók készítésénél előbbre nem fejlesztették ezen ipart. Az utóbbi időben pedig, mivel a kitűnő hozzávaló agyagot is pénzért kell venniük, a házipar hanyatlott s a nagyrészt magyar eredetű lakosok mindjobban szegényedtek. Pár évvel ezelőtt Hollósy Gyula révi körjegyző és a nagyváradai kereskedelmi és iparkamara buzgólkodtak, hogy erre a szegény népre ráfordítsák a kereskedelmi kormány figyelmét. Ezen üdvös tevékenységnek meg is lett a kívánt sikere, amennyiben a kereskedelmi miniszter, a kamara és Rév község támogatásával, agyagipari tanfolyamot állított fel, az ezen iparral foglalkozók képességének tovább fejlesztésére. Ma már nemcsak vizes edényeket, hanem kőpalackokat, kőkancsókat készítenek s a fővárosból is vannak megrendelőik. A kereskedelmi miniszter az elért eredményt megfelelően találja s értesítette Biharvármegyét és a keresk. és iparkamarát, hogy a révi agyagipari szakiskolát egy évre meghosszabbítja s e célra 3200 koronát kiutal. Hollósy Gyula körjegyzőt pedig, — utalva eddigi buzgó működésére — az adminisztratív teendőkkel továbbra is megbizza. — Több haszon háramlik ezen 3200 koronából egy szegény vidékre, mint némely dúsgazdag gyárosnak adott százazrekre rugó államsegélyből és adóelengedésből.

* Névváltoztatás. Dr. Fischer Áron nagyléti orvos a saját, valamint kiskoru gyermekei: Albert és Andor vezetéknevénél »Halász«-ra változtatását a belügyminiszter jóváhagyta.

* Jóváhagyott közgyűlési határozatok Biharvármegye törvényhatósága tudvalevőleg a Nagyváradon felállítandó ev. ref. tanítóképzőre 1000 koronát szavazott meg. — Nagyvárad város közgyűlése pedig elhatározta, hogy az olasz községi elemi fiúiskolánál egy új tanítói állást rendszerezit, évi 1200 korona fizetéssel, 400 kor. lakbérrel és a törvényes ötéves pótlékkal. — A belügyminiszter mindkét törvényhatóság határozatát jóváhagyta.

* Nagykorúsítás — egy felóra alatt. Nagy Biharvármegye árvaszékéről a multban nem a legjobb véleménynyel volt a vármegye ügyes-bajos közönsége. Eltekintve a nagyon is »hiányos« pénzkezeléstől, a gyorsaság nem a legerősebb oldala volt s így terjedt el az a szólásmondás, hogy Biharvármegyében még negyvenéves »árvák« is vannak. Sokban megváltozott ez a régi, patriarkális viszony, de azért most is csak döcögve halad az árvák ügye a megyén. Van azonban eset, hogy az árvaszék is bebizonyítja, mikép a gyorsaság nem boszorkányság. Így született meg nem régen egy fél óra alatt egyik előkelő megyebeli család ifju tagjának nagykorúsítása. Amint tudomást vett a főispán a nagykorúsítás iránti kérelemről, mozgósítva lett az árvaszék. Jegyzőkönyv s más szükséges dolog csakhamar elkészült. Milyen hosszas huza-vona, ténafogyasztás, igazolási eljárás stb. szükséges, ha egy szegény megyebeli ember nagykorúsításáról van szó! — A dolog kiegészítéseképpen megemlítjük, hogy ily szokatlan gyorsasággal gróf Tisza Lajost nagykorúsította Biharvármegye árvaszéke.

* Nyugdíjazások. Nagyvárad város nyugdíjbizottsága tegnap délután rövid ülést tartott dr. Bulgyovszky József polgármester elnöklété alatt. Bartha László városi járványkórházi fertőtlenítőt, aki a gőzmozdonyu közúti vasut tavalyi összeütközésénél sérült meg s ebből kifolyólag munkaképtelen lett, nyugdíjazta a bizottság, akként, hogy tekintve hosszú, buzgó szolgálatát, 3 évi kedvezményt is beszámít a javára. Így évi 400 korona nyugdíjazást kap. — Néhai dr. Kálmán Szidor volt nyug. tisztiorvos özvegyének évi 400 korona özvegyi ellátást állapítottak meg. Még néhány apróbb ügyet intéztek el.

* Miért nem játszott Barnum Szabadkán? A Barnum és Bailey látványosság iránt nemcsak Nagyváradon, de az egész megyében nagy az érdeklődés, amit még fokoznak a hírlapokban sűrűn megjelenő különféle közlemények. Egyik-másik ujság úgy tünteti fel a monstretársulatot, mint valami rabló-bandát. Éppen nem lelkesülünk az ilyen látványosságok előadói után, mert tudjuk, hogy egy-egy cirikusztársulat tagjai nem szemcszedett gentlemanekből szokott összeverődni, azonban ezeket a híreket alaptalanoknak kell tartanunk. A lapokban olyan hírek jelentek meg, hogy Szabadkán megtámadtak egy mérnököt, azért maradt el az előadás. Ezt most teljesen hitelt érdemlő részről, hivatalosan megczáfolta a szabadkai rendőrfőkapitányság. Gerő Armin rendőrfőkapitány ugyanis kellő tájékozást kívánt szerezni s távirati uton megkereste a szabadkai rendőrséget, hogy miért maradt el ott a Barnum-előadás. A hivatalos válasz megjött a következőkben:

A Barnum-társulat előadását a keletkezett nagy vihar miatt szüntette be. Rendőrfőkapitányság.

Ez megczáfol minden híresztelést.

* Önálló vámtérület és becsületzó. A kassai jogakadémia ifjusága mozgalmat indított hogy az ország összes jogakadémiáinak ez időszertint hallgatói közül azok, a kik politikai és gazdasági függetlenség hívei, irásban és becsületzavukkal kötelezzék magukat, hogyha az életbe kilépnek, akkor is Magyarország gazdasági függetlensége mellett fognak harcolni min-

den esetben. Mint értesülünk, hasonló mozgalom van keletkezében a kolozsvári egyetemi fiatalság körében is. Az egyetemi fiatalság egészen önállóan, a saját iniciatívájából óhajt ez irányban indulni. Többféle terv is van. Egyik praktikus terv az, hogy azok, akik a hazaüdvére becsületszavukkal magukat lekötötték, egy betűrendes népkönyvbe sajátkezüleg beírják neveiket s ezzel megpecsételik szövetségüket a haza felvirágzásának előmozdítására.

* **Lueger és a derecskei asszony.** A derecskei községi kovácsnak felesége, egy szépen megirt levél kíséretében két koronát küldött Luegernek, Bécs város polgármesterének. Kérte, hogy küldjön a pénzen neki egy jófajta kanári madarat. Lueger figyelmen kívül hagyta a kérelmet, a pénzt pedig áttette továbbítás végett a XVI-ik kerületi kapitánysághoz. A német sógorok, persze hogy nem értenek a magyar közigazgatáshoz. Nagy fejtörést okozott hát nekik, hogy hová is küldjék a két koronát. A vége az lett, hogy leküldték Biharvármegye árvaszékéhez s levontak belőle 30 fillér portót. Az árvaszék mai ülésében foglalkozott e roppant érdekes kérdéssel s meghozták a következő végzést: »mely összeg kézbesítés végett Derecske község elöljáróságának megküldetik. Kelt, . . . stb.« Mire az összeg visszakerül a szegény kovácsnéhoz, éppen egy koronára olvadt le s még hozzá mennyi tintát és papírost is emésztett meg. A szegény asszony összekuporgatott pénzeszkéjének elolvadását látva, bizonyára felsóhajtja azt a magyaros közmondást a németekről, meg a huncutságról.

* **Leleplezés Solymossy Eszterről.** Abban a ritka érdekességű bűnpörben, amelyet Onody Géza volt országgyűlési képviselő indított Dürisch Katalin nevelőnő ellen, a törvényszék tudvalevőleg Dürisch Katalint bűnösnek találta a családi állás ellen elkövetett büntetben és ezért elítélte huszonhat hónapi fegyházra, továbbá kimondotta, hogy a gyermek nem a vádlotté és köteles azt a panaszosnak visszadni. Dürisch Katalin az ítéletben nem nyugodott meg és most érdekes levelet írt a gyűjtő fogházból védőjéhez, Eötvös Károly országgyűlési képviselőhöz. A levél végén — a következőket írja:

Volna még egy másik titkom is. Az az Onody Géza, akinek szerencsétlenségemet, romlásomat köszönhetem, még egy szenzációs bűnpörnek a hőse lesz. En beigazolom, hogy 1883-ban Solymossy Esztert Onody Géza tüntette el Tisza-Eszlárról.

* **A hétről.**

Probléma. — Ha megütnéd a főnyereményt, mit esnélél?

— Megvenném az összes sültgesztenyét Budapesten.

*

— Mi különbség a látogató és a ferblista között?

— A látogató a kártyával jelzi, hogy bemegy a vizitre, a ferblista a vizivel jelzi, hogy bemegy a kártyára.

*

A körben. Jegyző: Tanár ur, jöjjön velünk vasárnap a hegyek közzé!

Tanár: Ha lehetséges lesz, — ha a fiuk vasárnapra nem fognak becsukni.

*

Jogbölcselet az egyelemen. Apa: Meddig hallgatod még a Pikler jogbölcseleti előadásait.

Fiu: Amíg a hátam bírja . . .

*

— Ha olyan rosszul él a feleségével, mért nem válnak el?

— Nem lehet. Nem vagyunk megesküdve.

(Kakas Márton).

* **Szivesen látták.** Farsza vendéglátásban részestül Kolumpár Náni koldus cigányasszonyt tegnap délután. Koldulás közben betévedt Hármasszék utcán az 558. száma házába. Addig ajánl-gatta szerencsétmondó tudományát, míg a háziasszony leánya kidobta. A továbbítás teljes gőzerővel történt s Kolumpár Náni oly szeren-

csétlenül bukott el az expedíció folytán, hogy a balkarja eltört. Beszállították a biharmegyei közpórházba.

* **Hávizy meghalt.** Hávizy János, kegyesrendi főgimnáziumi tanár, rövid ideig tartó betegség után tüdőszélhűdésben negyvenhat éves korában elhunyt Vácson. Mint a nagykanizsai rendház tagját Nagy-Kanizsa városa az 1892-iki választások idején Ugron-párti programmal képviselővé választotta s a megboldogult az országgyűlésnek 1896-ig jegyzője és tevékeny tagja volt, főleg iskolaügyi kérdésekben. Csak pár nap előtt ajánlotta őt Ugron a kecskeméti alsó kerületnek képviselő jelöltül.

* **Fizetéseképtelenség.** A bécsi Kreditorenverein értesülése szerint Weinberger Samu berettyó-ujfalui kereskedő fizetéseképtelen lett.

Öngyilkos menyasszony.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyvárad, május 4.

Egy fiatal tizenkilenc éves leány életét oltotta ki tegnap a gyilkos golyó. Olyan régi történet ez, mely a szerelemmel kezdődik, aztán közbe játszik a hűség, és érdek s egy fekete ólom darabbal végződik, mely megrepeszt a szívet. Mindkét hős hibás ebben a tragédiában. A nő, mely romantikus hajlamu szívével elhitette, hogy az a férfi, akit kiválasztott magának a férfi hűség mintaképe s a másik hibás a férfi, mert érezte magában, hogy nem tud dacolni a család ítéletével és mégis a huszadik század modernségével hitette azt a tizenkilenc éves ábrándos hajlamu lányt . . . aki a csalódás után vőlegénye revolverével szíven lötte magát.

A tragikus eset részletei a következők:

Pásztor Ferenc nagyvárad lakos már rég óta elakarta jegyezni magával Várad egyik viruló szépségű leányát Goldenthal Bertát. Családja elejétől kezdve ellenezte ezt, ennek dacára pár hó előtt megtörtént az eljegyzés.

Másként akarták meggátolni a létrejövendő házasságot. A vőlegényi, — ki már elérte nagykorúságát, — mint gyenge elméjűt gyám-ság alá akarták helyezni. Ez a tervük is dugába dőlt, mert az orvosok véleménye Pásztor Ferencet ép elméjűnek nyilvánította s tegnapelőtt délelőtt már meg is jelentek a polgármesteri hivatalban bejelentették, hogy házasságra akarnak lépni és kérték a hirdetés aluli felmentést. A család ekkor egy végső próbát tett a fiu lebeszélésére, ami aztán sikerült is. Pásztor Ferenc tegnap visszaküldte a jeggyűrűt, aztán elutazott Szegedre.

Míg az egyik családnak ez a szakítás nyugalmát adta vissza, a másikra mély gyászt, megdöbbentő szomorúságot hozott. Lefekvés-kor érzékeny búcsút vett Goldenthal Berta a család minden egyes tagjától, hugainak zokogva borult a nyakába aztán ráborult a házra az éj, a gyász s a rendőrségi sajtóiroda ma kiadta a rövid értesítést:

»Ma reggel 7 óra után a Nagy-Magyar-utca, 260. sz. alatti lakásán Goldenthal Berta izr. vallású 19 éves hajadon 7 milliméteres revolverrel szíven lötte magát. Szörnyet halt.«

A lövés zajára a ház összes lakói összefutottak, aztán csendesült minden, csak hangos zokogás hallatszott s a szomszédok némán, könnyes szemekkel nézték a megrázó jelenetet.

Találtak a vértócsában egy írónnal írott levelet, melyben tudtul adja, hogy nem bírta elviselni vőlegénye hűtlenségét s ez adta kezébe a gyilkos revolvert. Érzékeny búcsút vesz a levélben hozzátartozóitól s kérte őket, hogy bo-

csássák meg a tettét, melylyel mindnyájukat oly nagyon megszorította.

A rendőrség vizsgálatot indított s a hullát beszállították a bonczházba. A revolveren, mely a hulla mellett feküdt, »P. F.« monogramm olvasható.

A család kérésére az ügyészség elengedte a bonczolást. Holnapután fogják eltemetni a szülei háztól.

EGYESÜLETEK.

A Magyarországi Katholikus Körök és Olvasó Egyesületek Országos Szövetségének igazgató-tanácsa legutóbbi ülésében fontos határozatokat hozott.

Az igazgató-tanács behatóan foglalkozott a folyó évben tartandó *katholikus nagygyűlés* ügyével és kimondotta, hogy a nagygyűlést az idén is megtartja, lehetőleg nagy arányokban, mint a múlt évben is történt. A nagygyűlés idejét az előkészítő-bizottság fogja megállapítani. Az előkészítő-bizottság kiküldetett: ifj. Zichy János gróf, Major Ferencz dr., Mihályfi Ákos dr. Zlinszky János dr. és Gyurky Ödön dr. Az igazgató-tanács egyben elhatározta azt is, hogy a nagygyűléssel kapcsolatban fog megtartatni a szövetség évi nagygyűlése is, melynek legfontosabb tárgya leendő: a szövetség alapszabályainak módosítása.

Az igazgató-tanács elhatározta továbbá, hogy folyó május hó 20., 21. és 22-én megtartatja az első *keresztény szociális kurzust*, amelynek rendezésével a múlt évben az országos katolikus nagygyűlés megbizta a Szövetséget. A keresztény szociális kurzusra a felhívások legközelebb szétküldetnek. Az igazgató-tanács e helyen is kéri a keresztény szociális tevékenység munkásait, hogy a kurzusra menél számosabban jelentkezzenek a *Budapesti Katholikus Kör* irodájában. Az összes előadásokra szolgáló belépőjegyek 2 koronáért kaphatók a Budapesti Katholikus Kör irodájában (Budapesten, IV. Molnár-utca 11. szám.)

A Fehér Kereszt működése. A nagyvárad Fehér Kereszt-Egyesület folyó hó 6-án reggel 7 órakor fogja eszközölni az általa gondozásba vett gyermekek után április hóról kifizetendő tápdíjak kiosztását. Ez alkalommal különös gondot és körültekintést kíván az egyesület gyakorolni arra nézve, hogy mily súlyszaporodást értek el a gondozásba adott gyermekek, továbbá pedig a tisztántartás és a minden tekintetben jól gondozott állapotokról is meggyőződést óhajt szerezni. *Ezuttal csak az Újvárosban lakóknak kell megjelenni.* Felhívja tehát ezton is az igazgatóság azon anyákat, illetve tápanyákat, kik az *Újváros-részben laknak*, hogy a náluk gondozásban levő gyermekekkel, az egyesületől kapott ruhába öltöztetve e célból a fenti napon a kitűzött időben az egyesület helyiségében pontosan jelenjenek meg. Az egyesület női választmányából özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné elnök, dr. Buljovszky Józsefné, Mezey Vilma, Bogar Sándorné másodelnökök; özv. ifj. Schwartz Abrahámné, özv. Grünwald Henrikné és Weschler Adolfné mint választmányi tagok fognak felváltva közreműködni.

IRODALOM.

Az Örökimádás II. évfolyamának április havi füzetje megjelent. A jelen füzet a következő jeles dolgozatokat tartalmazza: A száműzött. — Fehérváraszón. — A régi keresztények bűnbánata. — Az állényegülés csodái. — Oh, mi édes. — Néhány szó a cselédekről. — Hogyan tűnt el az Oltáriszentség Németország északi vidékéről. — Jelképek. — Oltáregyesületi ügyek: 1. Választmányi ülés. 2. Eucharisztikus ünnepélyek. 3. Az erdélyegyházmegyei központi oltáregyesület kiállítása. 4. A székesfehérvári oltáregyesület kiállítása. 5. Tárgyak lajstroma. — Elmékedés a legfőbbsebb Oltáriszentségről. — Irodalom. — Halottak. — Hirdetések.

Magyar gazdák szemléje. A Magyar Gazdaszövetség folyóiratának, mely Bernát István kitűnő szerkesztésében jelenik meg, áprilisi számát a következő tartalommal vettük: Megtépett optimizmus. A római parasztság helyzete (Jancsó Benedek). Az öröklési jogkérdései (Baross János dr.). Agrarius reformkísérletek Magyarországon és Ausztriában (Farkas R. Károly). Magyarok a párisi agrárcongressuson. Amerika kereskedelmi hadjárata a világ ellen (Ray Staunard Baker). Stumm báró. A gyümölcsstermelés Olaszországban. Letűnt világok (K. K. I.). Világ folyása. Különfélék: Színházak. — A román krízis. — Az Egyesült Államok mezőgazdasága. Az Egyesült-Államok földművelésügyi kormányáról. Krónika. Szerkesztőség: Budapest, Baross-utca 10 sz. Előfizetési ára egy évre 12 korona. — Egyes szám ára 1 korona 20 fillér.

Igazságszolgáltatás.

Kártérítés a vizsgálati fogságért.

Kiss Fináncz Gábort azzal vádolták, hogy Ősz Varga Ferenczet az országúton megtámadta s kirabolta. Az esküdtszék azonban a múlt év márczius havában tartott főtárgyaláson őt felmentette. Ekkor ügyvédje, Nyíri Ernő kártérítési igényvel lépett fel az eltöltött öt havi vizsgálati fogságért. A héten referálták a Curian s a legfelsőbb törvényszék az államkincstár kártérítési kötelezettségét megállapította. Igen érdekes s jogász körökben mélyreható ez a határozat, mely első eset az új bünvádi perrendtartás életbeléptetése óta, hogy ilyen kártérítési igényt a Curia tárgyal.

A szalárdi ember felségfolyamodványa. V. Szabó József szalárdi parasztagdát beperelte G. Szabó József ugyancsak szalárdi parasztember rágalmazás miatt a szalárdi járásbírósnál. A bíróság elutasította G. Szabót panaszával, a miről megkapta a végzést V. Szabó is. Hanem úgy látszik, hogy nem volt megelégedve vele, mert azt kalkulálta ki az írásból, hogy nem *végérvényes*, mint ahogy ő kifejezte magát, s hogy a végzést kijavíttassa, kapta magát az öreg, s egy félív papíron írt ő felségének egy levelet, a melyet a következő szavakkal fejezett be:

... »kegyeskegyék felséged bétékinteni az írást, és fejlül vizsgálni a mi igazság, mer G. Szabó aszondta hogy én aszondtam, hogy ű babonás. jobbagyi hűségel stb. . . .

Persze leküldték az öreg bácsi folyamodványát a járásbíróshoz, hogy adják vissza azt s kérdezzék meg, hogy tulajdonképen mit akar.

Az öregnek mikor visszaadták a folyamodványát, melyhez különben még hagyatékátadó végzést is csatolt, kérte, hogy a bíróság által felvett jegyzőkönyvet adják oda neki, hogy megmutassa G. Szabónak, kinek van igazsága. S hogy határozottabban legyen kérése, egy koronát is megajánlott érte az állam vagy a község szegényei részére, de persze hiába.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Vasárnap:) d. u. Betyár kendője.
) este Toloncz.
Hétfő: Bölcső.
Kedd: Kis alamuszi.
Szerda: Gyimesi vadvirág.
Csütörtök: Kék asszony.
Péntek: A bor (előszőr.)
Szombat: A bor.
Vasárnap: Madarász.

A mai előadások. Ma, vasárnap délután 3 órakor fél helyárok mellett Abonyi híres népszínműve *A betyár kendője* kerül színre fő szerepeiben Orley Flórával, Somogyinéval, Erdélyinével, Peterdyvel, Bogárnál, Bérczivel. Este Tóth Ede gyönyörű régi népszínműve, a *Toloncz* kerül a közönség elé. A

darab főszerepét Székely Irén, Lányi Edit, Somogyiné, Benkő Jolán, Kubinyi Mariska, Bogárnál, Pintér, Nyáray, Szarvasi Peterdy és Dési játssza.

Székely Irén Szép Helénában. Székely Irén fellépése miatt kell Szép Helénáról újból megemlékeznünk; gyönyörű alakja, büvös hangja most is az előadás fénypontjává tette valamennyi énekszámát. Pompás jelmeze is emelte a hatást; csak természetes volt a csaknem szüntelenül felhangzó taps és éljenzés. Új és jó volt Füredi mint Calchas és Pintér mint Achilles. A régebbi szereplők a multkorai többkevesebb sikerrel játszottak.

A bölcső. Brioux nagyhatású drámáját »A bölcső« meg e hét műsorát. Laurenceot, a darab női főszerepét Kürti Sarolta vendég játssza, ki az Ocskay brigadéros Dili szerepében már előnyösen mutatkozott be a nagyváradi közönségnek. Raymondot Pataky fogja személyesíteni.

A bor bemutatója. Gá. donyi Géza megkapó, szépséges falusi történetét pénteken, e hó 10-én mutatják be a Szigligeti-Színház közönségének. A szereplők nagy művészi izgalommal készülnek a bemutatóra, melyen minden valószínűség szerint a szerző is jelen lesz, kit az igazgató meghívott. A darabhoz pompás új díszletek készültek.

REGÉNY-CSARNOK.

Sibilla.

Írta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

87.

A közönség várakozása feszült. Nyolcz nap óta minden hely elkelt, jegyet nem lehetett kapni. Fogadtak pro et kontra, vajjon ezen hatalmas alkotás tudománykörében fekszik-e, vagy művészete ily magasra felemelkedni nem képes.

Az előadás estéje megérkezett. A guckerrek ezrei mozgásba jöttek. A fejek erős falat képeztek, a földszinten félelemmel várták, jön-e még egy, ki a tért szökítse.

A nézők közt volt a fiatal, Breida kapitány, ki oly szerencsés, hogy az orchester közelében kapott helyet — pour comble di bonheur — szomszédja biztosan akadályozva volt, mert az első felvonás alatt helye üresen maradt.

Az oldal páholyok egyikéből finom leányarcz hajlott ki. Lili, a parancsnok leánya, pár év előtt szívének felette drága. Oly mereven tekintett le, hogy anyja megszólította:

— De gyermek feltűnést keltesz. — Milyen elpirulva visszavonult a páholy belsejébe s nem kívánt többé semmi mást látni.

Breida a páholyba egyetlen pillantást sem vetett, ellenben mérgesen nézett a tolakodóra, ki a mellette lévő üres helyet el akarta foglalni. Ez nem törődve az érzelmekkel, felsőbb megvetéssel foglalta el helyét. Nagyon meleg volt. Breida kihuzta zsebkendőjét s izzadt homlokát törölte.

— Nyugodjék meg uram, — szólta meg egy mély, kellemes hang, — nem sokáig időzöm e melegházi levegőben, legtovább a fél felvonás alatt, akkor átengedem a jogot helyemre.

Hang, tekintet, előadás módja az udvariasság mellett is oly átgondolt, parancsoló volt, hogy a másokra mint a tanító figyelemztetése hatott, ki növendékét nyugalomra inté.

E sajtáságos ember, kinek megjelenése vonzá a tekinteteket, csodálatot, tiszteletet keltett, nem volt más, mint Falk Joachim, kit a véletlen ma este Breida Lajos oldalára vezetett — anélkül, hogy sejtette volna, hogy Peregrin Blanch az énekesnő Bunam Sibilla.

Egy fontos politikai küldetés, melylyel hazája kormánya megbizta, hívta volt a tar-

tomány fővárosába. Csak hogy a holnapi tovább utazási idejét eltöltse, ment színházba.

Peregrin Blanch reá nézve teljesen közönyös. Nem volt kíváncsi ezen csodát megismerni.

Egy tekintet a színésznőre, szájából egy hang — s az apathiának vége volt.

Nem tudta róla elfordítani tekintetét, szavának egy hangja, oh a jól ismert hang nem veszett füle mellett. Szomszédjának figyelme semmisenem volt az övéhez képest.

Sibilla játéka művészi volt. A darab hősnőjét teljes borzasztó valóságban vezette a nézők szeme elé. Nem-e csak Joachim kérdezte:

— Honnan veszi egy nő, kinek a kalandok közt csak közönséges sors jutott osztályrészül, ezen óriási belátást, mely messze tulhajt a mindennapi életen? Honnan az adományt, előadni ezt? — S feleletül mindenki azt mondta: — E nő lelkében óriási hatalmak küzdenek, viaskodnak. E szép külső mélységet takar, mely mérhetetlen mint lelkének szárnyalása, mely abban lakik. Ezen melodikus hangban oly csengés rezeg, mely zugó orkánná lesz s senkisen fejtheti meg a titkot, melyet hosszú fekete szemöldök árnyalt.

Egy diadala sem volt oly fényes, mint a mai.

Joachim tanuja volt ennek, de a mit mások tettek, nem érinté. Játéka álom volt, egy gyönyörű elragadó álom. Medea az átváltozott Sibilla, a dráma cselekménye, mint valami jelentéktelenség vonult el előtte. Hozzá csak Sibilla hangja beszélt.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Fejérváry Budapesten.

Budapest, május 4. (Saj. tud. táv.) Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ma Budapestre érkezett.

Nagy havazások.

Budapest, május 4. (Saj. tud. táv.) A Körösmezőn elsejétől kezdve nagy havazások és hózivatarok vannak. A Tiszavölgyét félméteres hó borítja s helyenként a közlekedés teljesen szünetel.

Gajári Ödön főispán lesz.

Budapest, május 4. (Saj. tud. táv.) Az országgyűlés folyosóján kormányparti körökben beszéltek, hogy Vadnay Andor utódául Gajári Ödön belényesi képviselő van kiszemelve. Ezek szerint a belényesi kerületben ismét képviselőről kellene gondoskodni.

Vadnay Andor halála.

Budapest, május 4. (Saj. tud. táv.) Vadnay Andor holttestét ideiglenesen a vármegye dísztermében helyezték ravatalra. Holnap délután rövid egyházi szertartás után Csathó Zsigmond alispán búcsuztató beszéde után a koporsót Budapestre viszik, hol örök nyugalomra fogják helyezni.

Megezáfolt békétárgyalás.

London, máj. 4. A Times pretóriai levelezője jelenté 3-iki kelettel: Az a körülmény, hogy Botháné újra engedélyt kapott férje meglátogatására, arra a híresztelésre adott alkalmat, hogy Bothával újra megkezdtek a tárgyalásokat. Fel vagyok hatalmazva annak a kijelentésére, hogy ez nem áll és nem szándékoznak visszatérni erre a dologra. (M. T. L.)

A kancellár-válság Németországban.

Berlin, május 4. A Nationalzeitung értesülése szerint Bülow birodalmi kancellár tegnap délután Möller brackwedei nemzeti-szabad-elvű képviselővel értekezett.

Krüger Amerikában.

London, május 4. Az Eveningpost jelenti Washingtonból: Montagu Whitte értesítette a külügyminiszteriumot, hogy Krüger elnök április havában ellátogat az Egyesült-Államokba. A külügyminiszterium azt válaszolta erre, hogy Krüger nagy szívesen látják, de hivatalosan nem fogják fogadni.

A kronstadti tengeri hajózárr.

Pétervár, május 4. Kronstadtban ma nyílt meg a tengeri hajózási forgalom a Damnoe Bead és a Glenhead belfasti gőzösök megérkezésével. A két hajóval, a melyek gyapotot hoztak, a Jermak jégtörő hajó is ideérkezett. A kikötőben a jég nagyon gyöngye és így a gőzösök könnyen közlekedhetnek. (M. T. I.)

Nagy tüzvész.

Lacksonville, május 4. Itt 25 háztömb között nagy tüzvész pusztított. Két szálló már leégett. A tüzvész, a mely keleti irányban terjedt, csak két távolabb eső háztömböt kimélt meg. A kereskedő-negyedben mintegy 20 acerenyi területen az összes lakóházak, a melyek nagyjából fából voltak, leégték. A tűz izolálása végett a tűzoltóság több épületet dinamittal fölrobbantott. Öt négergyermek a lángokban lelte halálát.

Magyar katonatisztek győzelme.

Bécs, május 4. (Saj. tud. táv.) A hadsereg által megtartott vívóverseny a magyarok győzelmével végződött. A mesterek viaskodásában a legnagyobb győzelmet kardra és vitőrré Bertl László honvédfőhadnagy aratta. Az amatőrök versenyén a törversenyben első Mészáros Ervin ulánus hadnagy, a kardversenyben pedig ugyancsak ő a második lett.

London lakossága.

London, május 4. A londoni lakosság az utolsó népszámlálás adatai szerint 308.717 lélekkel szaporodott és most 4.536.034 lelket számlál. (M. T. I.)

Albán zavargások.

Konstantinápoly, május 4. Az Agence de Constantinople jelentései: Belgrádi táviratok arról adtak hírt, hogy nemrég albán zavargások voltak, továbbá, hogy Kursumlijánál török nizam-katonák határsértést követtek el s ez alkalommal megölték egy szerb káplárt. Hivatalos török körökben semmit sem tudnak ezekről a dolgokról és koholmányoknak tartják ezeket a híreket. Jémenből érkező jelentések szerint ott korántsem olyan komoly a helyzet, a mint egyes lapok írták. (M. T. I.)

A japáni miniszterválság.

London, május 4. A japán miniszterválságról jelentik a Renter-ügynökségnek az előbbi hírek helyreigazítását: Ugy látszik, hogy a kabinet összes tagjai lemondtak Vatanabe pénzügyminiszter kivételével, a ki megmarad állásában. A miniszterelnöki teendőket Szaionji marquisra bízták. Nem bizonyos, hogy Itto marquis azt ajánlotta, hogy Jamagata tábornagyot bízzák meg a kabinetalakítással. (M. T. I.)

Szerencsétlenség egy bányában.

Mons, máj. 4. A flenni kőszénbányában ma egy nagy kő esett az egyik szállítókasra, a melyben 12 munkás volt. Kilencz munkás életét veszítette, a többi súlyosan megsérült. (M. T. I.)

Szigligeti-Színház.

Folyószám 196. Idénybér. 189 sz.

Nagyvárado, vasárnap, 1901. május 5-én

délután 3 órakor, fél helyárral

A betyár kendője.

Népszínmű.

este 7 órakor, rendes helyárral

T O L O N C Z.

Népszínmű.

S Z E M E L Y E K :

Kontra Fridolin magánzó	—	Deésy Alfréd
Krizsa, felesége	—	Benkő Jolán
Miklós fia, mészáros mester	—	Pintér Imre
Abris mészáros legény	—	Szarvasi Sándor
Rézi	—	Lányi Edith
Lőrincz	—	Nyáray Antal
Dolgos, városi jegyző	—	Bognár János
Rigó, városi bíró	—	Vank István
Angyal Liska eselőd	—	Székely Irén
Mravesák Johan, öreg vándor	—	Peterdy Sándor

HELYÁRRAK: Nagypáholy 7 frt földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Érkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap hétfőn, május 6-án

A bölcső.

Színmű.

KOZGAZDASAG.

A hegyközség elnökválasztása.

A nagyváradi hegyközség, — mint értesülünk, — a napokban tölti be a dr. Sipos Árpád elhalálzásával megürült elnöki székét. E tekintélyes állásra egyhangulag dr. Molnár

Imre alelnököt választják meg, kiből valóban megtalálták az elhunyt méltó utódát s nagy megnyugvással és őszinte örömmel vette tudomásul a szőlőbirtokosság, hogy dr. Molnár Imre a felkérés folytán elfogadja a jelöltséget. Alelnökké Pekanovits Imrét óhajtják megválasztani, ki ha a jelöltséget elfogadja, valószínűleg nyereség volna a hegyközségre nézve, mert nemcsak szaktudása és a szőlőművelés körül kifejtett tevékenysége, de népszerűsége is prodesztinálja e tekintélyes állásra.

Relch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Határídők.

Budapest, május 4.

Buza októberre	—	—	—	—	7.81
Buza áprilisra	—	—	—	—	7.75
Tengeri	—	—	—	—	5.40
Rozs okt.	—	—	—	—	6.92
Zab ápr.	—	—	—	—	6.47
Káposzta, repecze, aug.	—	—	—	—	—

Értéktőzsde

Budapest, május 4.

Osztrák hitel	—	—	—	—	721.75
Magyar hitel	—	—	—	—	728.50
Allamvasut	—	—	—	—	690.—
Rimamurányi	—	—	—	—	528.50
Magyar jelzálog	—	—	—	—	466.—
Salgótarjáni	—	—	—	—	—
Wagon-köcsön	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. május 4-én.

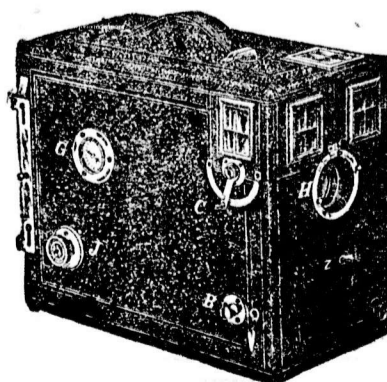
Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	117.50
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	93.10
Magyar vasúti köcsön aranyban 4,1/2%	—	—	—	—	120.75
Magyar vasúti köcsön ezüstben 2,1/2%	—	—	—	—	100.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	118.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	93.25
Utánéresi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	99.50
Horvát-szláv földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	93.50
Magyar nyeresémi-sorsjegy-köcsön	—	—	—	—	174.—
Tiszahályaóvásás szegedi sorsjegyek köcsön	—	—	—	—	141.—
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	98.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	97.80
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	117.60
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	97.25
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	141.—
Osztrák magyar bank részvény	—	—	—	—	16.70
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	692.—
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	691.—
Párisi vista	—	—	—	—	95.62
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	—	—	19.07
Német-római márná	—	—	—	—	117.52
London vista	—	—	—	—	250.30
20 márkás arany	—	—	—	—	23.52

SZERKESZTOI POSTA.

Bojtár. Ez nem olyan jó, mint volt a másik s kár volna a már szerzett renommén rontani. Ujra inkább csak a katonaelétekből tessék hangulatos dolgokkal próbálkozni.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Mindennemű fényképezési kellékek és gépek gyári árral kapható

Weinstock Fülöpnél

Nagyvárado,

Szt. László-tér 47-ik szám.

Képes árjegyzék bérmentve.

NYILTTÉR.

Uj nyaralási vállalat.

jutányos áron elvállalható.

Heimann Lipót és Tsa,

Mindenféle *szörme-árak,*
utazó és városi bundák

megőrzése és javítása

82-3-6

női felöltők áruháza,
Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Meghívó.

A *Gazdasági és Iparbank*
nagyváradai részvénytársaság
1901. évi május hó 19-én délelőtt 10
órákor saját üzleti helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. cz. részvényesek ezen-
nel meghívotnak.

A tanácskozás egyedüli tárgya:

A nyugdíjszabályzat megállapítása.
Nagyvárad, 1901. május 2-án.

Az igazgatóság.

Minden részvényes, ki szavazatával élni kíván,
tartozik a közgyűlést megelőző napon déli 12 óráig
részvényeit az intézet pénztáránál letenni.

Nyári kert megnyitás!

Van szerencsém igen tisztelt vendégeim és a
nagyérdemű közönség becses tudomására hozni,
hogy az *5 év óta vezetéseben levő Wöber*
szállodában levő vendéglőt és Nagyvárad-
nak a legkellemesebb *üdítő kerthelyiséget*
saját működésembe átvettem és azt *május*
hó 5-én

ünnepélyesen megnyitom

egy *első rendű zenekar közreműködése*
mellett; hol egy jókarban levő *fedett teke-*
pálya áll a tisztelt vendégeim rendelkezésére.

Midőn igen tisztelt vendégeim és a nagy-
érdemű közönség ezen hosszú idő óta tapasztalt
jóakaratu pártfogását és bizalmát megköszö-
nöm, egyszersmind kérem ezen *jóakaratu*
pártfogását és bizalmát a jövőben is
részemre fenntartani.

En abban igyekszem, hogy tisztelt vendégeim
és a nagyérdemű közönség bizalmát megnyerhes-
sem, bátor vagyok fölemlíteni *ízletes ételeim,*
jó hírnek örvendő magyar konyhám, tiszt-
tán kezelt *valódi hegyi boraim.* Mindennap

friss Bajor

és márcziusi sör.

Előzékeny és pontos kiszolgálásról,
egyszintén *mérsékelt árakról* gondoskodom.
Számos látogatást kérve vagyok

kiváló tisztelettel

Keckeméthy István,

vendéglős.

Magyar Biztosítási Iroda

Budapest, VII., Rózsa-utca 35. sz. l. em. 15.

Ezennel értesítjük a biztosító magyar közön-
séget, hogy Budapesten

„Magyar Biztosítási Iroda“

ezim alatt egy oly intézményt létesítettünk, mely a
külföldi hasonló nagy vállalatok mintájára, hivatva
lesz a biztosítási ügyekben utbaigazítással szolgálni,
teljesen díjmentesen tanácsot adni s a közönség
érdekeit a biztosító vállalatok előtt képviselni.

Irodánk elvállalja az új biztosítások felvételét,
a legnagyobb költsönöket eszközli ki, eljár károk
és perek esetén, nem megfelelő kötvényeket meg-

felelőkkel kicserél. Szóval mindazon ügyekben a
közönség szolgálatára áll, a hol a bonyolult biz-
tosítási ügyekben tanácsos, utmutatással szolgálhat.

Tekintve, hogy irodánk semminemű ügynök-
séggel összeköttetésben nem áll, (nem is létezhetett
össze ügynökséggel!) mindazon kedvezményeket és
jutalmakat, melyeket biztosítások közvetítésénél tár-
saságok az ügynöknek fizetni szoktak, mi a felek-
nek engedjük át.

Semminemű jutalékot vagy költséget fel nem
számítunk. Mindazok, akik valamely társaság képví-
seletét előnyös feltételek mellett öhajják elvállalni,
bizalommal forduljanak hozzánk.

Budapest, 1901. április 25-én.

89-1-4.

Magyar Biztosítási Iroda,

Budapest, VII. ker., Rózsa-u. 35. sz. l. em. 15.

JEGYZÉKE

50,000 nyereménynek.

Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben:

1.000.000 korona.

Korona

1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
5 " "	30000
1 " "	25000
2 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
81700 " "	200
3900 " "	170
4000 " "	130
50 " "	100
3900 " "	80
2900 " "	40

50,000 nyer. és jut. kor. összeben 13.180.000

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet
a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget _____ korona összegben { utánvételezni kérem } A nem tetsző tör-
postautalvánnyal küldöm { mellékelem bankjegyekben (bélyegekből) } tendő

Pontos cím:

Kiváló szerencse

TÖRÖK-nél

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.

Öt millió koronánál többet nyertek ná-
lunk nagyrabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydusabb sorsjátéka a mi m. kir.
szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból
kezdését veszi.

100,000 sorsjegy 50,000

pénznyereménnyel sosoltatik ki, tehát az
összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorso-
lási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizenhárom mil-
lió 160,000 koronát**, egy hatalmas ösz-
szeget sorsolnak ki. Az egész vállalat **állami**
felügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály **eredeti sorsjegyeinek**
tervszerű betétjei e következők:

egy nyolczad (1/8) forint	— .75	vagyis	1.50	korona
egy negyed (1/4)	>	1.50	>	3.—
egy fél (1/2)	>	3.—	>	6.—
egy egész (1)	>	6.—	>	12.—

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz**
beküldése ellenében küldjük szét. Hivatalos
tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk,
tekintettel arra, hogy a **nyereményhuzások**
már május hó 22-én és 23-án lesznek
azonnal, de legkésőbb

f. év május hó 22-ig

bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Tsa.

BANKHÁZ

Budapest,

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete.

Főáruházi osztálysorsjáték osztályai:

1. V. Váci-körut 4/a.
2. Múzeum-körut 11.
3. Erzsébet-körut 54.

A Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Liniment Capsici comp.

egy régi kipróbált házszer, a mely már több mint 30 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazatik köszvénynél, csúznál és meghüléseknél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor mindig figyelemmel legyünk a „Horgony” védjegyre és a „Richter” czéggeljelzésre. 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapest.

Richter F. Ad. és tarsa,
csász. és kir. udvari szállítók,
Rudolstadt.

Nagyvárad város tanácsától.

9177/1901. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az 1897. évi XXIII. t.-cz. alapján létesített m. kir. honvéd hadapród iskolák 1901/1902-ik első évfolyamába Nagyvárad város által alapított két díjmentes hely fog betölteni, melyhez a bemutatási jog Nagyvárad város közönségét illeti.

Felvételi feltételek:

1. A pályázó magyar állampolgársága.
2. A pályázó testi alkalmassága a katonai nevelésre, a mi valamely honvéd vagy közös hadseregbeli tényleges állományu orvos szabályszerűen kiállított véleményével igazolandó. Ugyanezen bizonyítványban a himlőoltás is igazolható.
3. A megkívánt előismeretek vagyis valamely középiskola (gimnázium, reál, vagy polgári iskola) négy alsó osztályának legalább «elégéses» eredménnyel történt elvégzése igazolandó, esetleg az előző évi végbizonyítvány és a folyó évi tanév I. és II. időszakának iskolai értesítője vagy a letett felvételi vizsgáról szóló bizonyítvány csatolandó.
4. Kifogástalan erkölcsi magaviselet, mely az iskolai bizonyítványban esetleg hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal igazolandó.
5. A betöltött legkisebb és túl nem haladott legnagyobb életkor, vagyis az elért 14-ik és túl nem haladott 16-ik életév, mely a folyó évi szeptember 1-re vonatkozik és keresztlevéllel vagy születési bizonyítvánnyal igazolandó.
6. A kérvényben kifejezése annak, hogy folyamodó az «Utastítás a pályázók felvételére nézve a honvéd nevelő és képző intézetekben» bő határozványait ismeri s a feltételeknek eleget fog tenni.

A betöltendő két helyre két ifju első, kettő esetleg három másodsorban fog bemutatattatni.

Felhivatnak tehát mindazok, kik a kérdéses alapítványi helyeket elnyerni óhajtnak, hogy a felvételi feltételekben felsorolt kellékeket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket Nagyvárad város törvényhatósági bizottságához czimzetten folyó évi július hó 1-ső napjának délután 5 órájáig alulírotthoz annál is inkább nyujtsák be, mivel hiányosan felszerelt, vagy későn érkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad város tanácsának 1901. évi május hó 1-én tartott üléséből.

Dr. Bulyovszky József,
polgármester.

Szt László (Püspök-) gyógyfürdő

Nagyvárad mellett.

Az ezredéves kiállításon e fürdő a nagy aranyérmert nyerte.

Vasut-, távirda- és posta-állomás helyben.

Telefon összeköttetés Nagyváraddal!

Hazánk legrégibb gyógyhelye, természetes meleg 24—33 R° kénes hévforrásokkal, ártézi kuttal, ezen források fölé vannak építve az impozáns berendezésű **uri- és női** tükörfürdők, kabin és mór-földes fürdők, a gyógyeszközökkel dúsan felszerelt gyógypihenő termek. Nagy sétányok. Teke és lawn-tennis-pálya.

Öt tükörfürdő, család- és kádfürdőkön kívül mór fürdők is vannak rendszeresítve.

Évad: május 1-től szeptember 31-ig. Főévad: június 1-től augusztus 31-ig, elő- és utóévadban 30% ármérséklet.

Kitűnő magyar konyha áll rendelkezésre, valamint tisztán kezelt borokról gondoskodva van.

Fürdőorvosként működnek: dr. *Terner Béla* és dr. *Molnár Károly*.

A fürdő berendezésénél és felszerelésénél nem kimélve semmi költséget, semmi fáradságot, ezélm az, hogy e kies fürdő minden tekintetben megfeleljen a mai kor követelményeinek és sikerdus gyógyhatása mellett kényelem tekintetében is kiállja a versenyt bármely külföldi fürdővel.

Állandó szerződött elsőrendű zenekarral.

Ünnepélyes megnyitását külön fogom közhírré tenni.

Kérdőzködésekre készségesen válaszolok.

A n. é. közönség szives jóindulatát és pátfogását kérve vagyok

kiváló tisztelettel:

CZEGLÉDY SÁNDOR,
fürdő-bérlő.

K R U G S T E I N I Z I D O R U T Ó D A

Telefon 67. sz.

ROSENBERG IZSÓ

Telefon 67. sz.

a »Beocsini Czemengyári Unio« képviselője,
Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca.

Ajánlja: Beocsini, román és portland cément, erdélyi gipsz, valódi aszfalt fedéllemez, elszigetelő lemezek és elszigetelő anyagok, carbolineum, tinctoral, stuccatur-nádfonat, kőagyagcsövek, cémentlapok, betoncsövek, keramit, disztégla, fedélcserép, karstmárvány, továbbá kitűnő amerikai petróleum elsőrendű gépolajok, gépszir és kocsikenős raktárát.

Vállal: Aszfaltozásokat valódi természetes aszfalttal. Nedves falak szárazzá tételét aszfalttal. Szagtalan aszfalt fedéllemezzelei vagy Kátrány kőfedéllemezzelei mindennemű tetőfedés és Facement-fedést.

ÚJ ÜZLET!

Van szerencsém a közönség hecses tudomására hozni, miszerint azon közóhajok kívántam eleget tenni, hogy a modern követelményeknek s a helyi viszonyoknak megfelelően, Olasz városrészben lakó tisztelt vevőim részére közelebbi és alkalmasabb beszerzési helyet teremtsék *Olaszi, Fő-utczán*, Bazár-épületben egy a legmagasabb igényeket is kielégítő

Őök festék-kereskedést

nyitottam melyben főüzletemben eddig levő festék árukon kívül mindennemű müolaj és aquarelli festékeket, festő állványokat, müfa égetéshez szükségesült különféle fa diszeket u. m. kezyű, törülköző, ékszer, kulcs, ruhatartókat stb. valamint mü és üveg festészethez alkalmazh különlegességekből tartok nagy raktárt.

Festészeti előmintákat óriási választékban jutányos árban adok t. vevőim részére használatra Tömeges látogatást kér

tisztelettel

Berkes Bertalan,
Zöldfa-u. 33. sz.

Festék különlegességek raktára Fő-utca, Bazár-épület.

NAGYVÁRAD.

CSAK EGY NAP!

Pénteken, május 10-én. BARNUM & BAILEY. A világ legnagyobb látványossága.

Óriási amerikai mulatóhely.

50 év óta Amerika biszkesége

Jelenleg a Continensen körutazást tesz

67 óriási, saját kőből és cézira épített vasuti kocsiával, mely 4 teljes vonatképez. A teljes «Bosemble» 12 hatalmas átor-pavillonban lesz kiállítva, melyeknek legnagyobbika körülbelül 12.000 kényelmes ülőhelyet foglal magában.

Naponta 2 előadás, délután 2 és este 7 óraker. a megnyitás 1 1/2 órával az előadás előtt történik, hogy a nagy közönségnek alkalma legyen az élő csodámbereket, a három elefantosordát és a kettős állatseregletet megtekinteni.

70 gyönyörű lónak egy „Manege”-ban való elővezetése. 400 kiállításnak kiállítása. 3 oszoda legkülönbözetben idomított elefántnak 3 porondon egy időben való elővezetése. 20 nemzetközi némajátékos bohóc. Egy igazi világkiállítás modern látványokkal. Cirkusz. Hippodrom. Állatsereglet. Idomított állatok kiállítása.

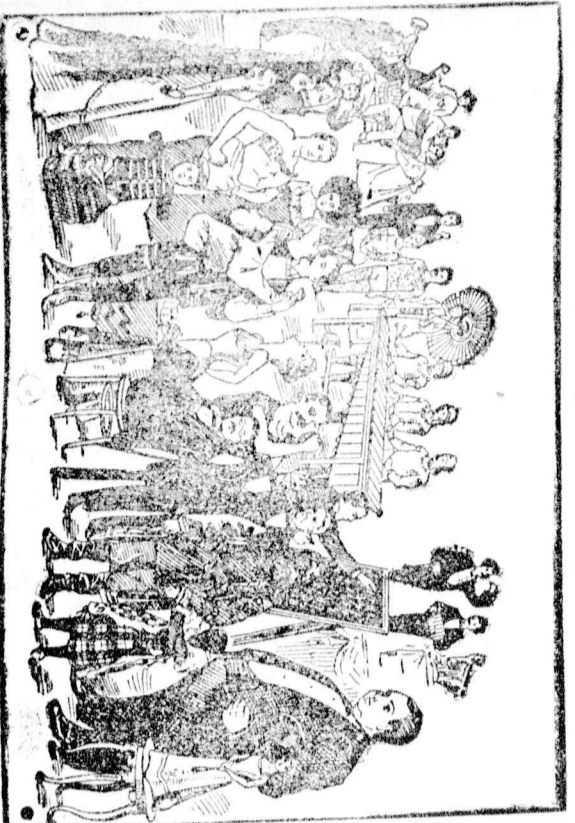

Számtalan, összehasonlíthatatlan és utánozhatatlan, vakmerő, féltelmet nem ismerő mutatvány. A fellepő művészeknek mindegyike mester a maga szakmájában. Minden művész egy csillag. Az arénában bemutatott mutatványok mindegyike egy-egy meglepetést képez. Minden valóban egészen új, tökéletes és eddig még soha sem lett bemutatva.

Emberi elme által elgondolható leghatalmasabb és legnagyobb látványosság: 3 nagy lovas mutatvány bemutatására szolgáló «Manege»-ban, 2 hatalmas színpaddal és egy majdnem mérhetetlen hosszúságú futópályával, 3 óriási területű légtornászati tereppel.

egy egész állatsereglet, idomított vadállatokkal.

Mindenféle fajjú versenyfutatlás, erőművészeti mutatványok, légművészet, a földön és levegőben való tornaművészet bemutatása és új meglepetések. A bajnokok erejének megfeszítő igyekezete az ügyesség által elért rekordok megdöntésére.

Törpék, tetováltak, kardayelők: egy hólggy hosszú hajjal s teljes kötszakkállal, egy kutya-fejű gyermek, kéz nélküli emberek, jonglőrök, 1000 eredeti különös dolog és csodálatra méltó előadások. Egy majdnem vég nélküli sorozata a legújabb produkcióknak, merész felímet megvető mutatványok, melyek eddig sehol sem voltak láthatók s melyek most legelsőször lesznek a közönségnek bemutatva.

1000 férfi, asszony s nő.

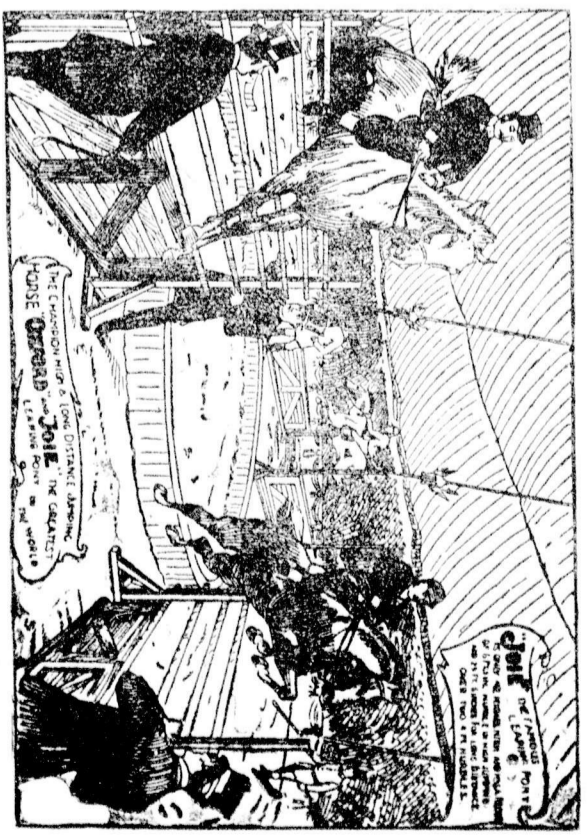
Hejrárok az ülésék fekvése szerint:

Belépés ülőhelyre 1 kor. 20 fill. és 2 kor. 50 fill., zárt szék 4 kor., fentartott-hely 5 kor., páholy-szék 6 kor.

A helyek mind számozva vannak az 1 kor. 20 fill. és a 2 kor. 50 fill. helyek kivételével. A jegyek megnyitáskor a bejáratnál kaphatók. 10 éven aluli gyermekek az összes helyeken, kivéve az 1 kor., 20 fill. helyet, a feltétlenül elővétel csakis 5 és 6 koronás helyre, az előadás napján, a jegyelárusitókmal szintén kaphatók.

Jegyek előre váltathatók: LÁNYG ÖZSÉFF könyvtárvásárlásán.

Szében Fő-utca (Bimancsnyház).

Egy belépő-jegy az összes hirdett látványlókhoz és egy ülőhelyre érvényes.

Előadások KARCZAGON május 9-én, DEBRÉCZENBEN május 11. és 12-én tartanak.

FIGYELMEZTETÉS: Óvakodjunk hamis hirdetésekkel! Csakis valódi hirdetményeket vegyünk!

BARNUM és BAILEY hivatalos vezetője vagy csodák könyve és az előadások műsorának első fedélhaján Barnum és Bailey urak arcképei láthatók. Mindkettő a hivatalos látképes levelező-lapokkal együtt a sátrak belsejében kapható. Minden más ily hirdetés nem hivatalos és így nem pontos.